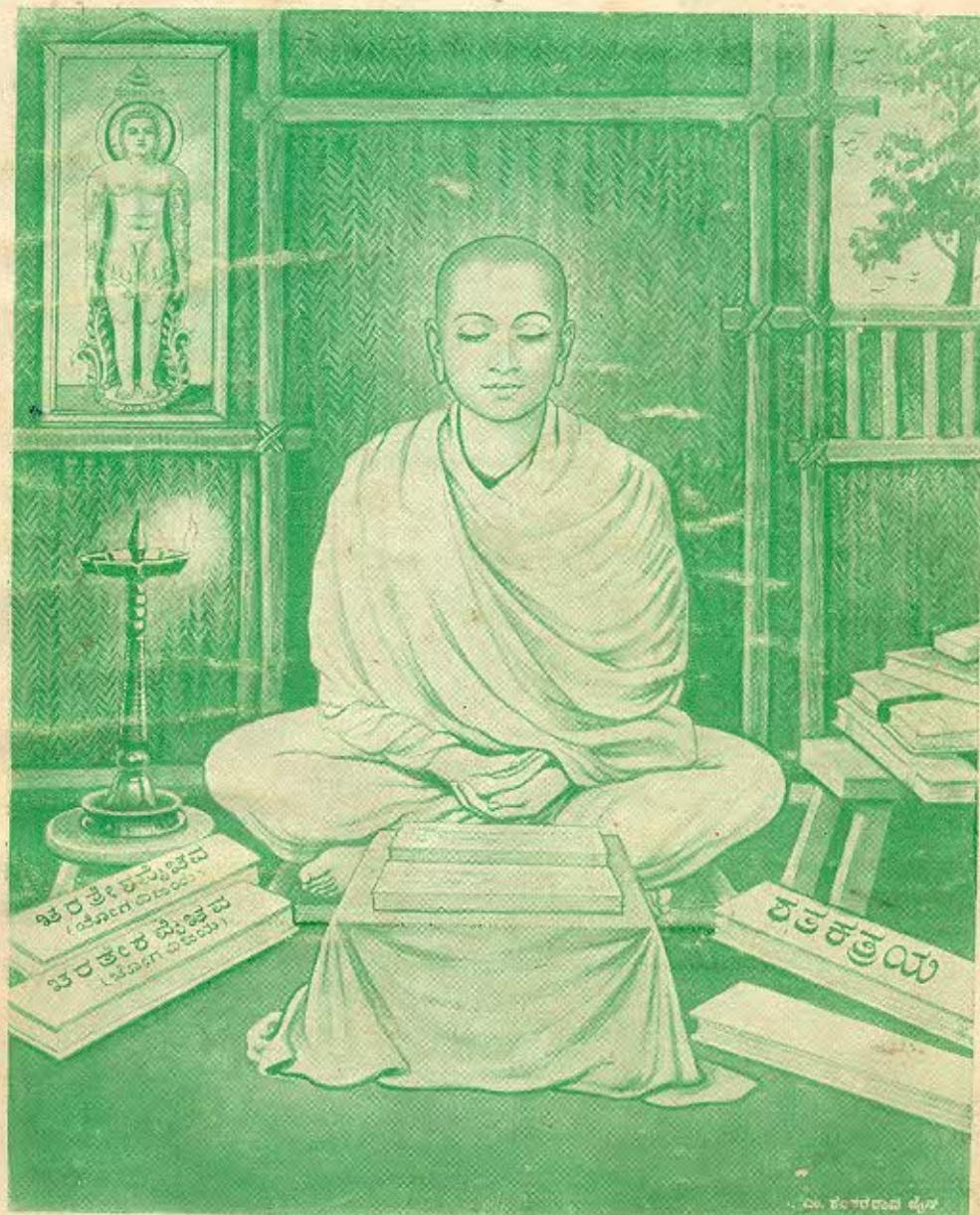

ಮಹಾಕವಿ ರತ್ನಾಕರ ನಿರಚಿತ

ಅದ್ರಾಜಿತೇಶ್ವರ ಶತಕ

ಬಂಗಾರಾಕ್ಷಸ್ ಪ್ರಸ.

ಸಂಪಾದಕರು :

ಡಿ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್, ಎಂ.ಎ.

ಮುಜ್ಜಾಕವಿ ರತ್ನಾಕರ ನಿರಚಿತ

ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರ ಶತಕ

ಸಂಸಾದಕರು :

ಎ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್, ಎಂ.ಎ.,

ಡುಕುತನ :

ಜಂದ್ರಗುಪ್ತ. ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಶ್ರವಣಬಿಳಿಗೌಡ
ಕನ್ನಾರಿಪ್ಪಕ.

ಮು ನ್ನ ದಿ

ರತ್ನಾಕರ ಶತಕವನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನಕೆ ಬಹು ಆದರಿಂದ ಬರವಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅನೇಕರಿಂದ ಅದರ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಗದಗಳು ಬಂದಿವೆ. ರತ್ನಾಕರ ಶತಕ ವ್ಯವಹಾರಧರ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿಸಿದರೆ, ಅವರಾಜತೀಕ್ಷ್ಯರ ಶತಕ ಶಂಕ್ತ ಸಿಕ್ಕಿಯಂದ್ವಿಷಯನ್ನು ಪ್ರತಿಸಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರಾಜತೀಕ್ಷ್ಯರ ಶತಕ ವೈರಾಗ್ಯದ ಮಾದು. ಈ ಶತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಓದುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಎಷ್ಟು ಬರದು, ಈ ಬರದು ಜೀವನದ ಕ್ಷಣಿಕ ಸುಖಕ್ಕೆ ಪಂಬಲಿಸಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತಿರುವೆಲ್ಲ ಎನ್ನಿಸುವುದು. ವೈರಾಗ್ಯದ ಮೆಟ್ಟಿಲನ್ನೇರಲು ಅವರಾಜತೀಕ್ಷ್ಯರ ಶತಕ ಒಂದು ಉರುಗೋಲು.

ಅವರಾಜತೀಕ್ಷ್ಯರ ಶತಕದ ರಚನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರತ್ನಾಕರ ವೈರಾಗ್ಯದ ಮಾದುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದು. ಯಾರ ಗೇಳ ವೆಯೂ ಬೇಡ ಅನನಿಗೆ. ತನ್ನ ಆತ್ಮನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಯಾನಾಗಿರುವನು. ಅವನು ಈಗ ಸದಾ ಅಂತಹುಂಬಿ. ಅಕಾಶಾತ್ಮಾ ಅಕ್ಕಪಕ್ಷುದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ ಮಾನವನ ವಿನೇರಹಿತವಾದ ವ್ಯಾಪಾರ ಗೋಚರವಾದಾಗ ಮೊದಲಿನಂತೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಮಾನವನ ಇತಿಮಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಓರೆ ಕೊರೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಾನೆ. ರತ್ನಾಕರರಶತಕ ಶ್ರವಕರಿಗೆ ಕೃಗನ್ನಿಡಿಯಾದರೆ, ಅವರಾಜತೀಕ್ಷ್ಯರ ಶತಕ ಜ್ಞಾನವ್ಯಾದ್ವಂಗಿ, ಕೀಲವ್ಯಾದ್ವಂಗಿ ಕೃದಿವಿಗಿರ್ಬಾಗಿದೆ. ರತ್ನಾಕರ ಶತಕ ಸಾಗಾರ ಶತಕವಾದರೆ, ಅವರಾಜತೀಕ್ಷ್ಯರ ಶತಕ ಅನಗಾರ ಶತಕವಾಗಿದೆ.

ರತ್ನಾಕರ ಮಹಾಕವಯ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವ್ಯಾಖ್ಯಾತವನ್ನು ಕುಟಿದು ಅವರರಾಗೋಣ, ಅತ್ಯಾಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆಯೋಣ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪದಿಸಲು ಸ್ವೀರಣೆಯಿತ್ತು ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಪಿಳಾಚಾರ್ಯ ವಿದ್ವಾನಂದ ಮುನಿಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ನನ್ನ ನಮೋಸ್ತಾಗಳು. ಇದನ್ನು ಚಂದ್ರಗುಣ ಗ್ರಂಥವಾಲೆ, ಕ್ರಮಣಿಕಾಗೋಳ, ಇದರ ವರಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಗೊಂಡ ಪ್ರೌತ್ತಮಿಕಿಸಿದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯತ್ವೀ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಸಾಮುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಸಾಷ್ಟುಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಕೇತ್ತಿ ಸ್ವಿಂಬರ್ ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ಮಂದನೆಗಳು.

42, ‘ಕುಂಡ ಕುಂಡ ಮಂದಿರ’
ಬಸಹ್ಯ ಲೇಖಿಟ್, ಗವಿಷ್ಠರಂ ಬಡಾವಣ,
ಬೆಂಗಳೂರು—560 019.

ಎ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್.

ॐ

ಗೋವಾಟೀಶ್ವರಾಯ ನನು:
ರತ್ನಾಕರ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರ ಶತರ

ಶ್ರೀಕುಲಮಾಪ್ತಗೋತ್ತಮಮಲಾಂಗಮತಂದ್ರತೆ ಸಮೃಗಾಯು ವಿ-
ದ್ಯಾಕುಶಲತ್ತಮಾದೊಡನಿದನ್ವದಿದನ್ಯಮೆನುತ್ತೆ ಕಂಡು ನಿ-
ವಾರ್ಕಕುಲನಾಗಿ ಯೆಲ್ಲರಿನಗಲ್ಲಿ ಮಣಿಶ್ರಯಸಂಪದಕ್ಕೆ ರ-
ತ್ವಾಕರನಾದವಂ ತನ ಕೃಪಾತ್ಮನಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೧||

ಶ್ರೀಕುಲಂ ಅಪ್ತಗೋತ್ತ್ರಂ ಅಮಲಾಂಗಂ ಅತಂದ್ರತೆ, ಸಮೃಗಾಯು
ವಿದ್ಯಾಕುಶಲತ್ತುಂ ಆದೊಡಂ, ಇದನ್ವದು ಇದನ್ಯಂ ಎನುತ್ತೆ ಕಂಡು,
ನಿವಾರ್ಕಕುಲನಾಗಿ ಯೆಲ್ಲರಿಂ ಆಗಲ್ಲಿ, ಮಣಿಶ್ರಯಸಂಪದಕ್ಕೆ
ರತ್ವಾಕರನಾದವಂ, ತವಕೃಪಾತ್ಮನಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಶ್ರೀಕುಲಂ-ಶ್ರೀಮಂತವಾದ ವಂಶ, ಅಪ್ತಗೋತ್ತ್ರಂ-ಉತ್ತಮಗೋತ್ತ್ರ, ಅಮಲಾಂಗಂ-ದೋತ
ವಿಲ್ಲದ ಶರೀರ (ದೃಢಕಾಯ), ಅತಂದ್ರತೆ-ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು, ಸಮೃಗಾಯು-ಪೂರ್ಣ
ಅಯುಷ್ಯವು, ವಿದ್ಯಾಕುಶಲತ್ತುಂ-ವಿದ್ಯಾಚಾರ್ಯವ್ರಾ (ಇವೆಲ್ಲವೂ), ಆದೊಡಂ-ಪಾರಪ್ರವಾದರೂ,
“ಇದು ಎನ್ನದು-ಇದು ನನ್ನದು, ಇದು ಅನ್ಯಂ-ಇದು ಬೇರೆ”, ಎನುತ್ತೆ ಕಂಡು-ಎಂಬುದನ್ನು
ಅರಿತು, ನಿವಾರ್ಕಕುಲನಾಗಿ-ಗಿಜಿಬಿಡಿಬಿಲ್ಲದೆ (ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ), ಎಲ್ಲರಿಂ ಆಗಲ್ಲು-ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ
ಆಗಲಿ, ಮಣಿಶ್ರಯ ಸಂಪದಕ್ಕೆ-ರತ್ನ ಶ್ರಯಮೆಂಬ ಸಂಪತ್ತಿಗೆ (ಸಮೃಗ್ರಾ ದರ್ಶನ, ಸಮೃಗ್ರಾಜ್ಞಾನ
ಮತ್ತು ಸಮೃಗ್ರಾ ಜಾರಿತ್ರು), ರತ್ವಾಕರನ್ ಆದವಂ-ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವವನೇ, ತವ-ನಿನ್ನ, ಕೃಪಾತ್ಮ
ನಲಾ-ದಯೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಅತ್ಯಾನ್ತಲ್ಲವೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಶ್ರೀಮಂತ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮಗೋತ್ತದಲ್ಲಿ ಒನ್ನನ, ದೃಢಕಾಯವಾದ ಶರೀರವನ್ನು
ಹೊಂದಿರುವುದು, ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಉತ್ತಾಪಭರಿತನಾಗಿರುವುದು, ಪೂರ್ಣ ಅಯುಷ್ಯವನ್ನು
ಹೊಂದಿರುವುದು, ವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತನಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಾರಾಲಿಯಾಗಿರುವುದು.-ಇವೆಲ್ಲಾ ಪಾರಪ್ರವಾಗಿ
ದ್ವಾರೂ, ಅಪ್ತಗಳಲ್ಲೇ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಮರುಖಾಗದ, ಯಾವುದು ತನ್ನ ತಿತ್ತಕ್ಕೆ ಹಿತ, ಯಾವುದು ಅಹಿತ
ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗೊಂಡು, ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಯಾಗಿ ರತ್ನಶ್ರಯವನ್ನು ಧರಿಸಿ
ದಾಗಲೇ ಆ ಬೇಸನ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರನ ಕೃಪಾಕಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ನಂಬುವುದೇಳು ತತ್ತ್ವಮನದುತ್ತಮದ್ವಾಷ್ಟು ತದರ್ಥಮಂ ನಯಾ ।
 ಧರ್ಮಂ ಬರೆನೋಡಿ ಭೇದಿಪ್ರದದುತ್ತಮ ಚೋಧನುಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಾ—॥
 ಗರ್ಣಂ ಬಿಡದಿಪ್ರದದುತ್ತಮ ಚರಿತ್ರನಿನಿಂತು ಮಣಿತ್ರಯಂ ತದೀ ।
 ಯಾಂಬುಧಿ ಯಾವುದುತ್ತಮತಪಂಗಳಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨||

ನಂಬುವುದು ಏಳುತತ್ತ್ವಮಂ ಅದು ಉತ್ತಮದ್ವಾಷ್ಟು, ತದರ್ಥಮಂ ನಯಾಧರ್ಮಂ
 ಬರೆ, ನೋಡಿ ಭೇದಿಪ್ರದು ಅದು ಉತ್ತಮ ಚೋಧಂ ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಗರ್ಣಂ
 ಬಿಡದಿಪ್ರದು ಉತ್ತಮ ಚರಿತ್ರಂ, ಇವಿಂತು ಮಣಿತ್ರಯಂ,
 ತದೀಯ ಅಂಬುಧಿಯಾವುದು ? ಉತ್ತಮ ತಪಂಗಳಲಾ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಏಳು ತತ್ತ್ವಮಂ-ಜೀವ, ಅಜೀವ, ಅಸ್ರವ, ಬಂಧ, ಸಂಪರ್, ನಿರ್ಜರಾ, ಮೋಕ್ಷಗಳಿಂಬಿ ಏಳು
 ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು, ನಂಬುವುದು-ನಂಬುವುದು, ಅದು, ಉತ್ತಮ ದೃಷ್ಟಿ-ಸಮೃಗ್ರೋ ದರ್ಶನವು, ತತ್ತ
 ಅರ್ಥಮಂ-ಅ ಏಳು ತತ್ತ್ವಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು, ನಯಾಧರ್ಮಂ ಬರೆ-ಯತಾರ್ಥವಾಗಿ, ನೋಡಿ, ಭೇದಿ
 ಪ್ರದು-ವಿವೇಚಿಸುವುದು, ಅದು, ಉತ್ತಮ ಚೋಧಂ-ಸಮೃಗ್ರೋ ಜ್ಞಾನವು, ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಗರ್ಣಂ
 ಬಿಡದಿಪ್ರದು-ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಆಕರಿಸುವುದು, ಉತ್ತಮ ಚರಿತ್ರಂ-ಸಮೃಗ್ರೋ
 ಜಾರಿತ್ವವು, ಇವು ಇಂತು ಮಣಿತ್ರಯಂ-ಇವು ಹೀಗೆ ರತ್ನತ್ರಯಗಳನಿಸುತ್ತವೆ, ತದೀಯ-ಅ ರತ್ನ
 ತ್ರಯಕ್ಕೆ. ಅಂಬುಧಿಯಾವುದು ?-ಸಮುದ್ರವಾವುದು ?, ಉತ್ತಮ ತಪಂಗಳಲಾ-ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
 ತಪಸ್ಸುಗಳಲ್ಲವೆ ! ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಜೀವ, ಅಜೀವ, ಅಸ್ರವ, ಬಂಧ, ಸಂಪರ್, ನಿರ್ಜರಾ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಗಳಿಂಬಿ ಸಪ್ತತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು
 ನಂಬುವುದೇ 'ಸಮೃಗ್ರೋ ದರ್ಶನ'ವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಪ್ತತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಟ್ಟು, ಅವುಗಳ
 ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಮನನಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅದು
 'ಸಮೃಗ್ರೋಜ್ಞಾನ' ವಾಗಿವುದು. ಅಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಾರಿ ಬದುಕುವುದೇ 'ಸಮೃಗ್ರೋ ಜಾರಿತ್ರ',
 ಇವುಗಳನ್ನೇ ರತ್ನತ್ರಯವೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಈ ರತ್ನತ್ರಯಗಳೇ ಸೋಪಾನ
 ಗಳು. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತಪಸ್ಸುಗಳೇ ಈ ರತ್ನತ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರ.

ಮೂಜಗವೆಂಬ ಗೇಹದೊಳೆ ತುಂಬಿದ ವಸ್ತುಗಳಾರು ಕಾಯುವೈ—
ದೋಜಿಯ ತತ್ತ್ವವೇಳು ನವಭೇದ ಪದಾರ್ಥವಿನಂ ತಪಸ್ಸಿ ಸಂ ||
ಯೋಜಿಸಿ ಕೂಡಕೂಡೆ ಪರಿಭಾವಿಸಿ ತನ್ನನೇ ಕಾಣ್ಣದಕ್ಕೆ ಚೇ—|
ತೋಜಯನಾಗಬೇಕು ಮೊದಲೆಂದೆಯಲೂ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||१||

ಮೂಜಗವೆಂಬ ಗೇಹದೊಳೆ ತುಂಬಿದ ವಸ್ತುಗಳ್ ಆರು,
ಕಾಯುವ್ಯಾದು ಓಟಿಯ ತತ್ತ್ವವು ಏಳು ನವಭೇದಪದಾರ್ಥಂ,
ಇಂ ತಪಸ್ಸಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ ಪರಿಭಾವಿಸಿ ತನ್ನನೇ
ಕಾಣ್ಣದಕ್ಕೆ, ಚೇತೋಜಯನಾಗಬೇಕು ಮೊದಲ್ ಎಂದೆಯಲೂ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಮೂಜಗವೆಂಬ-ಮೂರುಲೋಕವೆಂಬ, ಗೇಹದೊಳ್ಳು-ಮನೆಯಲ್ಲೀ, ತುಂಬಿದ ವಸ್ತುಗಳ್—
ತುಂಬಿರುವ ವಸ್ತುಗಳು, ಆರು-ಆರು ವಿಧವಾಗಿವೆ, (ಚೇವ, ಪ್ರದ್ಯಲ, ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ, ಆಕಾಶ
ಮತ್ತು ಕಾಲ), ಕಾಯುವ್ಯಾದು ಬದು-ಬದು ಅಸ್ತಿಕಾಯಗಳು, (ಚೇವಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಪ್ರದ್ಯಲಾಸ್ತಿಕಾಯ,
ಧರ್ಮಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಅಧರ್ಮಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಆಕಾಶಾಸ್ತಿಕಾಯ), ಓಟಿಯ-ಸಾರಬಧ್ವಾದ, ತತ್ತ್ವವು
ಬಳ್ಳ-ತತ್ತ್ವಗಳು ಏಳು ವಿಧವಾಗಿವೆ (ಚೇವ, ಅಚೇವ, ಅಸ್ರವ, ಬಂಧ, ಸಂವರ, ನಿಜರಾ, ಮೋಕ್ಷ),
ನವಭೇದ ಪದಾರ್ಥಂ-ಒಂಬತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳು (ಮೇಲಿನ ಏಳು ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಪಾಪ ಮತ್ತು ಪ್ರಣಾ
ಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದರೆ ನವ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗುತ್ತವೆ), ಇವಂ-ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು,
ಸಂಯೋಜಿಸಿ-ಸೇರಿಸಿ, ತಪಸ್ಸಿ-ತಪಸ್ಸಿಯು, ಕೂಡೆ ಕೂಡೆ-ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ, ಪರಿಭಾವಿಸಿ-ವಿಚಾರ
ಮಾಡಿ, ಮನನಮಾಡಿ, ತನ್ನನೇ ಕಾಣ್ಣದಕ್ಕೆ-ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯುವುದಕ್ಕೆ, ಮೊದಲ್-ಮೊದಲು,
ಚೇತೋಜಯನಾಗಬೇಕು-ಮನಸ್ಸನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನಾಗಬೇಕು, ಎಂದೆಯಲೂ-ಎಂದು ಹೇಳಿದೆಯ
ಉಪಿ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಉಧ್ವರ್ಮ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಅಧೋಲೋಕಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ಆವರಿಸಿ
ರುವ ದ್ವಾಗಳು ಆರು. ಅಪ್ರಜೀವ, ಪ್ರದ್ಯಲ, ಧರ್ಮ, ಅಧರ್ಮ, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಕಾಲ,
ಅಸ್ತಿಕಾಯಗಳು ಬದು-ಚೇವಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಪ್ರದ್ಯಲಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಧರ್ಮಾಸ್ತಿಕಾಯ, ಅಧರ್ಮಾಸ್ತಿ
ಕಾಯ ಮತ್ತು ಆಕಾಶಾಸ್ತಿಕಾಯ, ತತ್ತ್ವಗಳು ಏಳು-ಚೇವ, ಅಚೇವ, ಅಸ್ರವ, ಬಂಧ, ಸಂವರ,
ನಿಜರಾ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ, ಪದಾರ್ಥಗಳು ಒಂಬತ್ತು-ಚೇವ. ಅಚೇವ, ಅಸ್ರವ, ಬಂಧ, ಸಂವರ,
ನಿಜರಾ. ಮೋಕ್ಷ, ಪಾಪ ಮತ್ತು ಪ್ರಣಾ.—ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಯು
ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಅಪ್ರಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ, ಮನನಮಾಡಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ,
ಅತಾನ್ನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಚಿತ್ತಂದ್ವಿಯನಾಗಬೇಕು. ಜಾಳನಷ್ಟರೂಪನಾದ ಅತ್ಯ
ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರನಾಗಿ ನಿಖಿಲದೆ ಯಾವ ತಪ, ವ್ರತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾರರೂ ಹಾಗೂ ಆಗಮಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥ
ಗಳನ್ನು ಓದಿದರೂ ವ್ಯಧವೇ ಸರಿ.

ಬಳಿಕಣುಪೇಕ್ಕೆ ಪನ್ನೆರಡರಲ್ಲಿ ಚತುಷ್ಪದ ದಮ್ಮಜಾನದೊಳ್ಳೋ |
 ಸುಳಿಸುಳಿದಾಡಿ ಕೂಡೆ ಗುರುಪಂಚಕದೊಳ್ಳೊಳ್ಳಿದಾಡಿ ಚಿತ್ತದ ||
 ಗ್ರಂಥಮನದಂಗಿಸುತ್ತೊಡನೆ ತನ್ನಯ ದೇಹದೊಳಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಂ ||
 ದಳಲಳಿದಿರ್ವಂ ತವ ಕೃಪಾತ್ಮನಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೪||

ಬಳಿಕ ಅಳುಪೇಕ್ಕೆ ಪನ್ನೆರಡರಲ್ಲಿ, ಚತುಷ್ಪದ ದಮ್ಮಜಾನದೊಳ್ಳೋ
 ಸುಳಿಸುಳಿದಾಡಿ, ಕೂಡೆ ಗುರುಪಂಚಕದೊಳ್ಳೋ ಪೊಳೊಳ್ಳಿದಾಡಿ, ಚಿತ್ತದ
 ಅಗ್ರಂಥಮಂ ಅಡಂಗಿಸುತ್ತೆ, ಒಡನೆ ತನ್ನಯ ದೇಹದೊಳ್ಳೋ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ
 ನಿಂದು, ಅಳಲ್ಲೋ ಅಳಿದಿರ್ವಂ, ತವ ಕೃಪಾತ್ಮನಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಬಳಿಕ-ತರುವಾಯ, ಅಳುಪೇಕ್ಕೆ ಪನ್ನೆರಡರಲ್ಲಿ-ಹನ್ನೆರಡು ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ [ಅನಿತ್ಯ, ಅಶರಣ, ಸಂಸಾರ, ಏಕತ್ವ, ಅನಂತ, ಅಶುಚಿತ್ವ, ಅಸ್ರವ, ಸಂವರ, ನಿಜರಾ, ಲೋಕ, ಬೋಧಿದುಲರ್ಭ, ಧರ್ಮ], ಚತುಷ್ಪದ-ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ, ದಮ್ಮಜಾನದೊಳ್ಳೋ-ಧರ್ಮಧಾನದಲ್ಲಿಯೂ [ಪದಸ್ಥ, ಹಿಂಡಸ್ಥ, ರೂಪಸ್ಥ, ರೂಪಾತೀತ ಆಧವಾ ಆಜ್ಞಾವಿಚಯ, ಅಪಾಯವಿಚಯ, ವಿಪಾಕವಿಚಯ, ಸಂಸಾರವಿಚಯ], ಸುಳಿಸುಳಿದಾಡಿ-ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮನಸ್ಸನ್ನ ಹರಿಯಬಿಟ್ಟು, ಕೂಡೆ-ಅಗಲೆ, ಗುರುಪಂಚಕದೊಳ್ಳೋ – ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರೋಳಿದಾಡಿ-ಚಿತ್ತವನ್ನು ಕೇಂದ್ರಿಕರಿಸಿ, ಚಿತ್ತದ-ಮನಸ್ಸಿನ, ಅಗ್ರಂಥಮಂ-ವೇಗವನ್ನು, ಅಡಂಗಿಸುತ್ತೆ-ಅಡಂಗಿಸುತ್ತೆ, ಒಡನೆ-ಕೂಡಲೆ, ತನ್ನಯ ದೇಹದೊಳ್ಳೋ-ತನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ, ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಂದು-ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಅಳಲ್ಲೋ-ದುಃಖವನ್ನು, ಅಳಿದಿರ್ವಂ-ನಾಶಮಾಡಿದವನು, ತವ-ನಿನ್ನ. ಕೃಪಾತ್ಮನಲಾ-ದಯೆಗೆ ಪಾತನಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲವೇ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅತಾಪುಭೂತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಂದಿನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟುಮೇಲೆ, ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ ರಾತ್ರಾಕರ. ಅನಿತ್ಯ, ಅಶರಣ, ಸಂಸಾರ, ಏಕತ್ವ, ಅನಂತ, ಅಶುಚಿತ್ವ, ಅಸ್ರವ, ಸಂವರ, ನಿಜರಾ, ಲೋಕ, ಬೋಧಿದುಲರ್ಭ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಅನುಪ್ರೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಸದಾ ಚಿಂತಿಸುವುದು. ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಧರ್ಮಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವುದು-(ಪದಸ್ಥ, ಹಿಂಡಸ್ಥ, ರೂಪಸ್ಥ ಮತ್ತು ರೂಪಾತೀತ ಆಧವಾ ಆಜ್ಞಾವಿಚಯ, ಅಪಾಯವಿಚಯ, ವಿಪಾಕವಿಚಯ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರವಿಚಯ), ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸದಾಧಾನಮಾಡುವುದು. ಇಂತಹ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಚಾಂಚಲ್ಲಿಗೆ, ಚಿತ್ತ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚಿ, ಆತ್ಮಧಾನದ ಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ಒಲೆಯುವುದು. ಹೀಗೆ ಸಾಧನೆಮಾಡುವ ಚೀತನ ದುಃಖರಹಿತನಾಗುವನಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪಾತ್ರನಾಗುವನು.

ಅ ಪದದೊಳ್ಳು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಣಿಕೆ ಕರ್ಮಸಮೂಹಕೆ ಹಾನಿ ಸದ್ಗುಣೋ—
ದ್ವಿಧಿಕೆಯಪ್ಪದೊಡಿನ ಪರಿಶ್ರಮಮುಂ ತಪದಬ್ಜೀಯುಂ ಸುಧಾ—॥
ರೂಪಮನೆಯ್ಯಾತಿಕುರ್ಮವುದರಿಂದದನೇ ಸಕಲಪ್ರಯತ್ನದಿಂ ।
ಸಾಫಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆಪುದೆಂದೆಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

॥೩೨॥

ಅ ಪದದೊಳ್ಳು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಣಿಕೆ ಕರ್ಮಸಮೂಹಕೆ ಹಾನಿ, ಸದ್ಗುಣ
ಉದ್ದೀಪಿಕೆ ಅಪ್ಪದು, ಒದಿನ ಪರಿಶ್ರಮಮುಂ ತಪದ ಉಬ್ಜೀಯುಂ,
ಸುಧಾರೂಪಮುಂ ಎಯ್ಯಾತಿಕುರ್ಮಂ, ಅದರಿಂದ ಅದನೇ ಸಕಲ
ಪ್ರಯತ್ನದಿಂ ಸಾಫಿಸಿ, ಮುಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆಪುದೆಂದೆಯಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅ ಪದದೊಳ್ಳು—ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಹಾಗೆ ಸಾಧನೆಮಾಡುವ ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಣಕ್ಕಣಿಕೆ—ಕ್ಷಣಕ್ಕಣಿ, ಕರ್ಮಸಮೂಹಕೆ—ಕರ್ಮಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ, ಹಾನಿ—ನಾಶವು, ಸದ್ಗುಣ—ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳೆ, ಉದ್ದೀಪಿಕೆ ಅಪ್ಪದು—ವ್ಯಾದಿಯೂ ಆಗುವುದು, ಒದಿನ ಪರಿಶ್ರಮಮುಂ—ಶಾಸ್ತ್ರಧ್ಯಯನಮಾಡಿದ ಶ್ರಮವೂ, ತಪದ ಉಬ್ಜೀಯುಂ—ತಪಸ್ಸಿನ ಸಂತಾಪ, ಸುಧಾರೂಪಮುಂ—ಅಮೃತದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು. ಎಯ್ಯಾತಿಕುರ್ಮಂ—ಹೊಂದುವುವು, ಅದರಿಂದ—ಅದುದರಿಂದ, ಅದನೇ—ಅದನ್ನೇ (ಅಂದರೆ ಅತ್ಯನ್ತಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಪನ್ನಾದುವುದನ್ನೇ, ಅತ್ಯಧಾನ ಮಾಡುವುದನ್ನೇ), ಸಕಲ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂ—ಸಕಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ, ಸಾಫಿಸಿ—ಸಾಧಿಸಿ, ಮುಕ್ತಿಯಂ—ಮೋಕ್ಷವನ್ನು, ಪಡೆಪುನು ಎಂದೆಯಲಾ—ಹೊಂದುವುದು, ಎಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅತ್ಯಾನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಸಾಧನೆಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣ ದಲ್ಲೂ ಅತ್ಯನ್ತಿಗೆ ಅಂಟಿರುವ ಕರ್ಮದ ಕೊಳೆ ಜೀರಿಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಒಳ್ಳೆಯು ಗುಣಗಳ ವ್ಯಾದಿಯೂ ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಸತತ ಶಾಸ್ತ್ರಧ್ಯಯನದ ಶ್ರಮವೂ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವೂ, ಅಮೃತದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಈ ಅತ್ಯಧಾನದ ಅಭಾವಸವನ್ನು ಸಕಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಡಬಿಡದೆ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಲ್ಲಿ ಅಶ್ಚಿಯರ್ಥಿಗೆ ಅತ್ಯಾನುಭೂತಿಯಂದೇ ಮಾಗ್.

ಅದು ಲಫ್ರೆಕ್‌ಮೀರ್‌ಗಾತ್ತು ತನುಭೇದವಿಚಾರದೊಳಿತ್ತಿಯುಳ್ಳವಂ |
 ಗುದಯಿಪ್ಪದಲ್ಲದೇ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಮನಸೋದಿದೊಡಂ ತಪಂಗಳೊ ||
 ಇನ್ನದಿದೊಡಮಾಗದಂತದರಿನಾ ರುಚಿಯುಳ್ಳವನೇ ಭವಶ್ವರಾ |
 ದದಸುಖಿಯೆಂದು ಮೆಚ್ಚಿ ಪರಿಕೀರ್ತಿಪ್ರವೇಶಾನಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ |||||

ಅದು ಲಫ್ರೆಕ್‌ಮೀರ್‌ಗೆ, ಆತ್ತು ತನು ಭೇದ ವಿಚಾರದೊಳ್ಳಿತ್ತಿಯುಳ್ಳವಂಗೆ,
 ಉದಯಿಪ್ಪದಲ್ಲದೇ, ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಮಂ ಓದಿದೊಡಂ, ತಪಂಗಳೊಳ್ಳಿ
 ಕುದಿದೊಡಂ ಆಗದು, ಅಂತದರಿಂ ಆ ರುಚಿಯುಳ್ಳವನೇ, ಭವತ್
 ಪ್ರಸಾದದ ಸುಖಿಯೆಂದು ಮೆಚ್ಚಿ, ಪರಿಕೀರ್ತಿಪ್ರವೇಶಾನ್ ಆನ್ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅದು—ಆ ಅತ್ಯಧಾನವು, ಲಫ್ರೆಕ್‌ಮೀರ್‌ಗೆ—ಕರ್ಮದ ಭಾರ ಕಡಿಮೆಯಿರುವವನಿಗೆ, ಆತ್ತು ತನು—
 ಆತ್ತು ದೇಹಗಳ, ಭೇದ ವಿಚಾರದೊಳ್ಳಿ—ಭೇದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಆಳ್ತಿಲಳ್ಳಿವಂಗೆ—ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಿಗೆ,
 ಉದಯಿಪ್ಪದಲ್ಲದೇ—ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದಲ್ಲದೇ, ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಮಂ—ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಓದಿದೊಡಂ—
 ಓದಿದರೂ, ತಪಂಗಳೊಳ್ಳಿ—ತಪಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ, ಕುದಿದೊಡಂ—ಕುದಿದರೂ, ಆಗದು—ಸಾಧ್ಯವಾಗದು,
 ಅಂತದರಿಂ—ಅದುದರಿಂದ, ಆ—ಆ ಧಾನದ, ರುಚಿಯುಳ್ಳವನೇ—ಅಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ, ಭವತ್—ನಿನ್ನ,
 ಪ್ರಸಾದದ—ಅನುಗ್ರಹದ ಸುಖಿಯೆಂದು, ಮೆಚ್ಚಿ, ಆನ್—ನಾನು, ಪರಿಕೀರ್ತಿಪ್ರವೇಶಾನ್—ಹೊಗುಳುತ್ತೇನೆ,
 ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅತ್ಯಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು
 ಕರ್ಮದ ತೂಕ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ಹಾಗೂ ದೇಹಬೀರೆ, ಆತ್ತಬೀರೆ ಎಂಬ ಭೇದ ವಿಚಾರನದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ
 ಶ್ರದ್ಧೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಅಸಕ್ತಿ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿರುವ ಚೀತನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾರಂಗತ
 ನಾಗಿ, ಕರ್ಮ ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ವೂತ್ತರಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಧಾನಾಲಂಕಾರನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.
 ಅದುದರಿಂದ ಭೇದವಿಚಾರನದ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಅರಿತು ಆದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಅಸಕ್ತಿಯಿರುವವನೇ ನಿನ್ನ
 ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಾಗಾವ ಭವ್ಯಚೀತನವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಮೆಚ್ಚಿ ಅಂತಹ ಜೀವವನ್ನು ನಾನು
 ಹೊಗಳುತ್ತೇನೆ.

ಭೇದ ವಿಚಾರನೆಂತೊ ತನುಮೂರಪರಲ್ಲಿಯೆ ಕರ್ಮವೆಂಟಿವೇ |
 ವೇದನೆಗಿಂಬುಗಳ್ಳುದೆಗಚೇತನರೂಪಿಗಳಾತ್ಮನಿಲ್ಲಿ ನಿ ||
 ಶ್ರೋದಯನಾಗಿ ಬಾಳ್ಳಪನವಂ ಸುಖಿ ಚಿನ್ಮೃತ್ಯನೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯಿಂ |
 ಭೇದಿಸಿ ಬೇರುಗೆಯ್ದಾ ಇಗೆ ನೋಳ್ಬುದಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||2||

ಭೇದ ವಿಚಾರಂ ಎಂತೊ, ತನು ಮೂರು, ಅವರಲ್ಲಿಯೆ ಕರ್ಮವೆಂಟು,
 ಇವೇ ವೇದನೆಗೆ ಇಂಬುಗಳ್ಳು, ಕಡೆಗೆ ಅಚೇತನ ರೂಪಿಗಳ್ಳು,
 ಅತ್ಮನಿಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರೋದಯನಾಗಿ ಬಾಳ್ಳಪನ್, ಅವಂ ಸುಖಿ ಚಿನ್ಮೃತ್ಯನೆಂದು,
 ಬುದ್ಧಿಯಿಂ ಭೇದಿಸಿ ಬೇರುಗೆಯ್ದು ಒಳಗೆ ನೋಳ್ಬುದಲಾ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಭೇದ ವಿಚಾರಂ ಎಂತೊ-ಭೇದ ವಿಚಾರವು ಹೇಗೆನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತೇ ?, ತನು ಮೂರು-ಶರೀರ
 ಗಳು ಮೂರು (ಹಿಡಾರಿಕ, ತೈಜಸ, ಕಾರ್ಮಣ), ಅವರಲ್ಲಿಯೇ-ಅ ಮೂರು ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿಯೇ,
 ಕರ್ಮವೆಂಟು-ಎಂಟು ಕರ್ಮಗಳಿವೆ (ಜ್ಞಾನಾವರಣ, ದರ್ಶನಾವರಣ, ವೇದನೀಯ, ಮೋಹನೀಯ,
 ಅಯುಷ್ಯ, ನಾಮ, ಗೋತ್ರ, ಅಂತರಾಯ), ಇವೇ-ಈ ಕರ್ಮಗಳೇ, ವೇದನೆಗೆ, ಇಂಬುಗಳ್ಳು-
 ಅಥಾರಗಳು, ಕಡೆಗೆ-ಕೊನೆಗೆ, ಅಚೇತನ ರೂಪಿಗಳ್ಳು-ಜಡಪಸ್ಯರೂಪಗಳು, ಅತ್ಮನ್ ಇಲ್ಲಿ-ಜೀವಾತ್ಮನು
 ಇಲ್ಲಿ, ಮಿಶ್ರೋದಯನಾಗಿ-ಈ ಕರ್ಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಿಶ್ರನಂತೆ ಉದಯಿಸಿ, ಬಾಳ್ಳಪನ್-ಬೇವಿಸು
 ತ್ವಾನೆ, ಅವಂ-ಅವನು, ಸುಖಿ ಚಿನ್ಮೃತ್ಯನೆಂದು - ಸುಖಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನದರ್ಶನಮಯನೆಂದು,
 ಬುದ್ಧಿಯಿಂ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಭೇದಿಸಿ-ವಿಶೇಷಿಸಿ, ಬೇರುಗೆಯ್ದು-ಬೇರೆಮಾಡಿ (ಅತ್ಯಬೇರೆ, ಶರೀರಬೇರೆ
 ಎಂದು), ಒಳಗೆ ನೋಳ್ಬುದಲಾ-ಒಳಗೆ ನೋಡಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಈ ಜಡಶರೀರ ಮೂರುವಿಧ-ಹಿಡಾರಿಕ, ತೈಜಸ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಣ. ಈ ಮೂರು ಶರೀರ
 ಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಎಂಟು ಕರ್ಮಗಳು ಮನಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನಾವರಣ, ದರ್ಶನಾ
 ವರಣ, ವೇದನೀಯ, ಮೋಹನೀಯ, ಅಯುಷ್ಯ. ನಾಮ, ಗೋತ್ರ, ಅಂತರಾಯ. ಈ ಕರ್ಮಗಳು
 ಜಡಪಸ್ಯರೂಪವಾಗಿದ್ದು ಅತ್ಮಾನಿಂದ ಘನ್ಸಾವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದೇ ಭೇದವಿಜ್ಞಾನ. ಈ ಕರ್ಮ
 ಗಳೇ ಸುಖಿದು:ವಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು. ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜಿಂದಾತ್ಮನು ಈ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರನಂತೆ
 ಉದಯಿಸಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವಿವೇಚಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, ಅತ್ಮನು ನಿತ್ಯಸುಖಿ ಮತ್ತು
 ಜ್ಞಾನದರ್ಶನಮಯನೆಂದು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಭೇದವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡನರೆ ಮಾತ್ರ
 ಕರ್ಮನಿರ್ಜರೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಿತ್ತು.

ಪ್ರೋರಿಗಿದು ಧಾತುರೂಪದೊಡಲಿನ್ನೇ ರದ್ದುಂಟಿಳಿಗೊಂದು ತೇಜದಿಂ |
 ತುರುಗಿದ ತೈಜಸಾಂಗನೊಡನಷ್ಟುಮಲಾಶ್ರಿತ ಕಾಮುಣಾಂಗ ಮೊಂ ||
 ದುರೆ ಹೆಸರಿಂದೆ ಬೇವರ್ಡಿಸಬಪ್ರುದು ರೂಪದೆ ಮಿಶ್ರಿತಂಗಳೀ |
 ಸರೆಮನೆ ಮೂರರೊಳ್ಳುದಿದನಾತ್ಮನಹೋ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೭

ಪ್ರೋರಿಗಿದು ಧಾತುರೂಪದ ಒಡಲ್, ಇನ್ನೇರದುಂಟು ಒಳಗೆ, ಒಂದು ತೇಜದಿಂ
 ತುರುಗಿದ ತೈಜಸಾಂಗಂ, ಒಡನೆ ಅಷ್ಟುಮಲಾಶ್ರಿತ ಕಾಮುಣಾಂಗಂ ಒಂದು,
 ಉರೆ ಹೆಸರಿಂದೆ ಬೇವರ್ಡಿಸಬಪ್ರುದು, ರೂಪದೆ ಮಿಶ್ರಿತಂಗಳ್,
 ಈ ಸರೆಮನೆ ಮೂರರೊಳ್ಳು ಪ್ರದಿದನ್ ಆತ್ಮನ್ ಆಹೋ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಪ್ರೋರಿಗೆ ಇದು-ಹೊರಿಗಿರುವ ಇದು, ಧಾತುರೂಪದ ಒಡಲ್-ಸಪ್ತಧಾತು ರೂಪವಾದ ಶರೀರ,
 ಇನ್ನೇರದುಂಟು ಒಳಗೆ-ಒಳಗೆ ಇನ್ನೇರದು ಶರೀರಗಳವೆ, ಒಂದು ತೇಜದಿಂ ತುರುಗಿದ-ಒಂದು ಕಾಂತಿ
 ಯಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ತೈಜಸಾಂಗಂ-ತೈಜಸ ಶರೀರವು, ಒಡನೆ-ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಅಷ್ಟುಮಲಾ
 ಶ್ರಿತ-ಎಂಟು ಕಮುಂಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕಾಮುಣಾಂಗಂ ಒಂದು-ಕಾಮುಣಿ ಶರೀರವ್ಯಾಂದು, ಉರೆ-
 (ಈ ಶರೀರಗಳನ್ನು) ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಹೆಸರಿಂದೆ-ಹೆಸರಿನಿಂದ, ಬೇವರ್ಡಿಸಬಪ್ರುದು-ಬೇರೆ ಮಾಡುವುದ
 ಕ್ಷಾಗುತ್ತದೆ, ರೂಪದೆ-ಸ್ವರೂಪದಿಂದ, ಮಿಶ್ರಿತಂಗಳ್-ಒಂದರೊಡನೆ ಒಂದು ಬೆರೆತಿದೆ, ಈ ಸರೆಮನೆ
 ಮೂರರೊಳ್ಳು-ಈ ಮೂರು ಸರೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನ್-ಆತ್ಮನು, ಪ್ರದಿದನ್-ಅಧಿಕೋಂಡಿದ್ದಾನೆ,
 ಆಹೋ-ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ! ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಹೊರಿಗೆ ಸಪ್ತಧಾತುಗಳಿಂದ (ರಸ, ರಕ್ತ, ಮಾಂಸ, ಮೇದಸ್ಸು, ಮಜ್ಞಾ, ಅಷ್ಟ ಮತ್ತು ಶುಕ್ಲ)
 ಅವೃತವಾದ ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇರದು ಶರೀರಗಳು ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿವೆ. ಒಂದು ಕಾಂತಿಯಿಂದ
 ಕೂಡಿದ ತೈಜಸಶರೀರ ಮತ್ತೊಂದು ಎಂಟು ಕಮುಂಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಕಾಮುಣಿಶರೀರ. ಹೆಸರಿಂದ
 ಮಾತ್ರ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೆರೆಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಬೆರೆಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು
 ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ರೂಪದಿಂದ ಒಂದರೊಡನೆ ಒಂದು ಬೆರೆತಿದೆ. ಆತ್ಮನಿಗೆ ಈ ಮೂರು ಶರೀರಗಳು
 ಸರೆಮನೆಯೇ ಸರಿ. ಇಂತಹ ಸರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪನಾಶ್ಚರ್ಯ !

ಆಗುತ ಪ್ರೋಗುತಪ್ರೂದಿದು ಬಾಹ್ಯಶರೀರಮನೇಕ ರೂಪದಿಂ ।
 ಯೋಗವಿಯೋಗಿಯಪ್ಪ ಪದಿನಾಲ್ಕು ಗುಣಸ್ಥಲಕಾಲಕಲ್ಲದೆ ॥
 ಪ್ರೋಗದು ತೈಜಸಂ ಪ್ರದಿದ ಕಾಮಣಿಮುಂ ಸಲೆ ಭೇದಭಾವನೋ ।
 ದ್ಯೋಗಮನಿಂದು ತೊಟ್ಟಿಸಗವೇಳ್ಳುಮದಕ್ಕಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೬||

ಆಗುತ ಪ್ರೋಗುತ ಇಪ್ರೂದಿದು ಬಾಹ್ಯಶರೀರಂ ಅನೇಕರೂಪದಿಂ,
 ಯೋಗವಿಯೋಗಿಯಪ್ಪ ಪದಿನಾಲ್ಕು ಗುಣಸ್ಥಲ ಕಾಲಕಲ್ಲದೆ ಪ್ರೋಗದು
 ತೈಜಸಂ ಪ್ರದಿದ ಕಾಮಣಿಮುಂ, ಸಲೆ ಭೇದಭಾವನ ಉದ್ಯೋಗಮಂ
 ಇಂದು ತೊಟ್ಟಿ ಎಸಗವೇಳ್ಳುಂ ಅದಕ್ಕ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಇದು—ಕ್ಷ, ಬಾಹ್ಯಶರೀರಂ—ಹೊರಗಿನ ಶರೀರವು, ಅನೇಕ ರೂಪದಿಂ—ಅನೇಕ ರೂಪದಿಂದ,
 ಆಗುತ ಪ್ರೋಗುತ ಇಪ್ರೂದು—ಆಗುತ್ತೆ ಹೊಗುತ್ತೆ ಇರುತ್ತದೆ, ತೈಜಸಂ—ತೈಜಸ ಶರೀರವೂ, ಪ್ರದಿದ
 ಕಾಮಣಿಮಂ—ಮರಯಾಗಿರುವ ಕಾಮಣಿ ಶರೀರವೂ, ಯೋಗ ವಿಯೋಗಿಯಪ್ಪ—ಮನ, ವಚನ,
 ಕಾಯಗಳಿಂಬ ಯೋಗಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ, ಪದಿನಾಲ್ಕು ಗುಣಸ್ಥಲ ಕಾಲಕಲ್ಲದೆ—ಪದಿನಾಲ್ಕುನೆಯ ಗುಣ
 ಸಾಫನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (ಅಯೋಗಕೇವಲಿ), ಹೊರತು—ಬೇರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಪ್ರೋಗದು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವು,
 ಅದಕ್ಕ—ಕ್ಷ ಎರಡು ಶರೀರಗಳು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ, ಭೇದಭಾವನ—ಭೇದಭಾವನೆಯು (ಭೇದ ವಿಜ್ಞಾ
 ನದ), ಉದ್ಯೋಗಮಂ—ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು, ಇಂದು ತೊಟ್ಟಿ—ಕ್ಷ ದಿನದಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು,
 ಎಸಗವೇಳ್ಳುಂ—ಪಾರಂಭಿಸಿಕೊಕು, ! ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಹೊರಗಿನ ಕ್ಷ ಚೈದಾರಿಕ ಶರೀರವನ್ನು ಜೀವ ಎಷ್ಟುಸಾರಿ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ! ಧರಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯಾಯಿತು ಕಳಿಸಿದ್ದಾಗ್ಯಾಯಿತು, ಅದಕ್ಕೆ ಲೇಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಳಗಿರುವ ತೈಜಸ ಮತ್ತು
 ಮರಯಾಗಿರುವ ಕಾಮಣಿ ಶರೀರಗಳು ಜೀವವನ್ನು ಹೀಂಬಾಲಿಸುವುದು. ಕ್ಷ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಶರೀರಗಳನ್ನು
 ಬಿಡುವುದು ಅಮ್ಮು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಮನ, ವಚನ, ಕಾಯಗೋಗರಹಿತವಾದ ಪದಿನಾಲ್ಕುನೆಯ ಗುಣ
 ಸಾಫನಕ್ಕೆ ಏರಿರುವ ಅಯೋಗ ಕೇವಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕ್ಷ ಮೂರು ಶರೀರಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೈಜಿ
 ಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕ್ಷ ಅಯೋಗಕೇವಲಿ ಪದಕ್ಕೆ ಏರುವುದಕ್ಕೆ ಭೇದವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿಶ್ರಮ ಸಂಪೂರ್ಣ
 ವಾಗಿ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಅದನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧನೆ ಬೇಕು. ಶತತ ಅತ್ಯಾರಾಧನೆ ಮಾಡಬೇಕು.
 ಅಂತಹ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಾಗಲೀ ಕೆಂಕಣತೊಟ್ಟಿ ಭೇದವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಶರೀರ
 ಹೋಗೋಣ.

ಕಳೆದು ಸಮಸ್ತಭಾಷ್ಯರತ್ನಿಲುಂ ಸುನದುತ್ಪನ್ನಾಂದಿ ಗೂಡಿಸಂ-1
 ಸ್ಥಳದೊಳಗಿದುರ್ ತನ್ನಾಳಗೆ ತನ್ನಯ ರೂಪನೇ ನಿಮ್ಮರೂಪಿನಾ ||
 ಪಳುಕಿನ ಬೋಂಬೆಯಂದವನೆನುತುಂ ನೆನೆದೀಕ್ಷಿಸುವಂಗೆ ಚಿತ್ತದೊಳ್ಳು |
 ಪ್ರೋಳೆಯದೆ ಮಾಣ್ಣದೇ ಪರಮಸಿದ್ಧನ ರೂಪಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೧೦||

ಕಳೆದು ಸಮಸ್ತಭಾಷ್ಯರತ್ನಿಲುಂ, ಮನದ ಉತ್ಸವದಿಂದೆ ಗೂಡ
 ಸುಸ್ಥಳದೊಳಗಿದುರ್, ತನ್ನಾಳಗೆ ತನ್ನಯ ರೂಪನೇ, ಸಮೃದ್ಧಿನಾ
 ಪಳುಕಿನ ಬೋಂಬೆಯ ಅಂದವನೆನುತುಂ ನೆನೆದೀಕ್ಷಿಸುವಂಗೆ,
 ಚಿತ್ತದೊಳ್ಳು ಪ್ರೋಳೆಯದೆ ಮಾಣ್ಣದೇ ಪರಮಸಿದ್ಧನರೂಪೆ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಸಮಸ್ತಭಾಷ್ಯರತ್ನಿಲುಂ-ಎಲ್ಲ ಬಾಷ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಪೋಹವನ್ನು, ಕಳೆದು-
 ತೊರೆದು, ಮನದ-ಮನಸ್ಸಿನ. ಉತ್ಸವದಿಂದೆ-ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ, ಗೂಡ-ಗುಪ್ತವಾದ, ಸುಸ್ಥಳದೊಳಗೆ
 ಇರ್ಮ-ಒಳೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ತನ್ನಾಳಗೆ ತನ್ನಯ ರೂಪನೇ-ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಆತ್ಮರೂಪವನ್ನೇ,
 ನಿಮೃದ್ಧಾಂತಿಸಿನಿಮ್ಮ (ಪರಮಾತ್ಮನ) ರೂಪಿನ, ಆ ಪಳುಕಿನ-ಆ ಸ್ವರ್ಚಿಕದ, ಬೋಂಬೆಯ ಅಂದವೆ
 ನುತುಂ-ಬಿಂಬಿದಂತೆ ಇದೆಯೆಂದು, ನೆನೆದು-ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ಈಕ್ಷಿಸುವಂಗೆ-ನೋಡುವವನಿಗೆ, ಚಿತ್ತದೊಳ್ಳು-
 ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ಪರಮಸಿದ್ಧನ ರೂಪ-ಪರಮಸಿದ್ಧ ಪರಮಾತ್ಮನ ರೂಪವು, ಪ್ರೋಳೆಯದೆ ಮಾಣ್ಣದೇ-
 ಹೋಳೆಯದಿರುವುದೇ ! ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಎಲ್ಲ ಬಾಷ್ಯವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಪೋಹವನ್ನು ತೊರೆದು, ಮನಸ್ಸಿನ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ
 ಒಳೆಯ ಏಕಾಂತಸ್ಥಳದೊಳಗಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಆತ್ಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನಾಗಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮನ
 ಸ್ವರೂಪವು ತೆದ್ದಸ್ವರ್ಚಿಕದ ಬೀಳಿದಹಾಗೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಸಿದ್ಧಪರಮಾತ್ಮನ ರೂಪಿಸದಾಗೇಯೇ
 ಇದೆ ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮಾಪುತ್ತಿರುವ ಚೇತನಕ್ಕೆ ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ, ಆ ಪರಮ
 ಸಿದ್ಧಾತ್ಮನ ರೂಪವು ಗೋಚರಿಸದೆ ಹೋಗದು. ಈ ಧರ್ಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಭವ್ಯ ಜೀವಿಗೆ
 ಅತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ವಾರ ಬಿಂಡಿತವಾಗಿ ಆಗುವುದು. ಸಾಧನೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ.

ತನು ಜಿನಗೇಹವೆಂಬುದೆಂಳಿದ್ದ ನಿಜಾತ್ಮನೇ ದೇವನೆಂಬುದ್ದಾ |
 ತನು ಪರಿಮಾಣನೆಂಬುದ ಶರೀರಕನೆಂಬುದು ಬೋಧದರ್ಶನಂ ||
 ತನುವೆನಿಸಿದ್ದ ನೆಂಬುದಕಲಂಕನ ಬಾಧನಿಂಡನೆಂಬ ಭಾ—
 ವನೆಯನ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರೆ ಭವಚ್ಯತಿ ತಾನಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೧೧||

ತನು ಜಿನಗೇಹವೆಂಬುದು, ಒಳಗಿದ್ದ ನಿಜಾತ್ಮನೇ ದೇವನೆಂಬುದು,
 ಅ ತನುಪರಿಮಾಣನೆಂಬುದು, ಅಶರೀರಕನೆಂಬುದು, ಬೋಧದರ್ಶನಂ
 ತನುವೆನಿಸಿದ್ದ ನೆಂಬುದು, ಅಕಲಂಕನ್ ಅಬಾಧನ್ ಅಖಿಂಡನ್
 ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ ಭಾವಿಸುತ್ತಿರೆ ಭವಚ್ಯತಿ ತಾನ್ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

“ ತನು-ಶರೀರವೇ, ಜಿನಗೇಹವೆಂಬುದು-ಜಿನಾಲಯವೆಂಬುದು, ಒಳಗಿದ್ದ-ಶರೀರದೊಳಗಿರುವ, ನಿಜಾತ್ಮನೇ-ತನ್ನ ಆತ್ಮನೇ, ದೇವನೆಂಬುದು-ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬುದು, ಅ ತನುಪರಿಮಾಣನ್ ಎಂಬುದು-ಅ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಪರಿಮಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು, ಅಶರೀರಕನೆಂಬುದು-ಅತ್ಮನಿಗೆ ಶರೀರದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು, ಬೋಧ - ಜ್ಞಾನ, ದರ್ಶನಂ - (ಸಮೃಗ್) ದರ್ಶನಗಳೇ, ತನುವೆನಿಸಿದ್ದ ನೆಂಬುದು-ಅತ್ಮನಿಗೆ ಶರೀರವೆಂಬುದು, ಅಕಲಂಕನ್-ಕಲಂಕರಹಿತನು, ಅಬಾಧನ್-ಭಾಧಯಿಲ್ಲದವನು, ಅಖಿಂಡನ್-ಅವಿನಾಶಿಯು”, ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನೇ-ಭಾವನೆಯನ್ನೇ. ಭಾವಿಸುತ್ತಿರೆ-ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಭವ-ಭವವು, ಕ್ಯಾತಿತಾನ್-ತಾನೇ ನಾಶವಾಗುವುದು, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

“ ದೇಹವೇ ಜಿನಾಲಯ : ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನಾತ್ಮನೇ ದೇಹರು : ದೇಹವೆಷ್ಟಿರುವುದೇ : ಆತ್ಮನು ಅಪ್ಪೇ ಇರುವನು. ದೇಹಪರಿಮಾಣಕ್ಕೆ ಆತ್ಮನ ಪರಿಮಾಣಸೀಮಿತ. ಆತ್ಮನಿಗೆ ಯಾವ ಶರಹದ ಶರೀರವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಜ್ಞಾನಾನಂದಮಯ. ಸಮೃಗ್ದರ್ಶನಜ್ಞಾನಗಳೇ ಅವನಿಗೆ ಶರೀರ. ಆತ್ಮನು ಕಲಂಕರಹಿತನು, ಯಾವ ಹೇಬೂ ಇಲ್ಲದವನು, ಅಖಿಂಡನು, ಅವಿನಾಶಿಯಾ ಆಗಿದ್ದಾನೆ” ಎಂಬ ಈ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದ ಸತ್ಯದರ್ಶನವನ್ನು ಸದಾ ಚಿಂತಿಸಿ ಮನಸ್ಸಮಾಡಿರೆ, ಆ ಭವ್ಯ ಚೀತನೆಕ್ಕೆ ಕರ್ಮನಿರ್ಜರಯಾಗಿ, ಮಟ್ಟಿ ಸಾಂಕ್ಷಾರಿಕ ಜಂಭಾಟದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಭವರೋಗ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಆತ್ಮಧ್ಯಾನಪೂಂದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತಧ.

ಮೋದಮೋದಲಾಸರಪ್ಪುದೊಡನೊಸ್ತಿರೆ ಸಂತಸವಪ್ಪುದಂತು ಮಾ— |
 ಇದೆ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತಿರೆ ಮಹಾಸುಖಮಪ್ಪುದು ಬಾಹ್ಯದಾಟದೊಳ್ಳಿ ||
 ಬೆದರಿಕೆಯಪ್ಪುದಾತ್ಮನೊಳಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಪ್ಪುದು ಲೋಕಮೆಲ್ಲ ಮಾ— |
 ಯದ ಮರುಳಾಗಿ ತೋಪ್ರದು ನಿಜಾತ್ಮರತಂಗಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ||೧೭||

ಮೋದಮೋದಲ್ ಅಸರಪ್ಪುದು ಒಡನೊಟ್ಟಿರೆ ಸಂತಸವಪ್ಪುದು,
 ಅಂತು ಮಾಣದೆ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತಿರೆ ಮಹಾಸುಖಮಪ್ಪುದು, ಬಾಹ್ಯದಾಟದೊಳ್ಳಿ
 ಬೆದರಿಕೆಯಪ್ಪುದು ಆತ್ಮನೊಳಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಪ್ಪುದು, ಲೋಕಮೆಲ್ಲ
 ಮಾಯದ ಮರುಳಾಗಿ ತೋಪ್ರದು ನಿಜಾತ್ಮರತಂಗ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ನಿಜ ಆತ್ಮರತಂಗ-ತನ್ನ ತ್ವನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದವರಿಗೆ, ಮೋದಮೋದಲ್-ಮೋದಮೋದಲು,
 ಅಸರ್ ಅಪ್ಪುದು-ಅಯಾಸವಾಗುವುದು, ಒಡನೆ ಒಟ್ಟಿರೆ-ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ,
 ಸಂತಸವಪ್ಪುದು-ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದು, ಅಂತು-ಹಾಗೆ, ಮಾಣದೆ-ಬಿಡದೆ, ಪರಿಭಾವಿಸು
 ತ್ತಿರೆ-ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮಹಾಸುಖಿಂ ಅಪ್ಪುದು-ಬಹಳ ಶುಖಿವಾಗುತ್ತದೆ, ಬಾಹ್ಯದ ಅಬದೊಳ್ಳಿ-
 ಹೊರಗಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆದರಿಕೆ ಅಪ್ಪುದು - ವೆದರಿಕೆ ಆಗುತ್ತದೆ, ಆತ್ಮನೊಳಿ - ಆತ್ಮನಲ್ಲೀ,
 ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಅಪ್ಪುದು - ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಆಗುವುದು, ಲೋಕಮೆಲ್ಲ - ಲೋಕವೆಲ್ಲ, ಮಾಯದ ಮರುಳಾಗಿ -
 ಮಾಯೆಯ ಹುಚ್ಚು ತನವಾಗಿ, ತೋಪ್ರದು-ತೋರುತ್ತದೆ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ!

ಆತ್ಮಾನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಸಾಧಕನಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅಯಾಸವಾಗಿಲುಹುದು.
 ಅದರೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲೀ ಅಸಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರೆ ಅಯಾಸದ ಬದಲು ಆನಂದ
 ಉಕ್ಕುವುದು. ತನ್ನ ಈ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಬಿಡದೆ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಮಹಾಸುಖಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಲೋಕ ಆನಂದ
 ವಾಗುತ್ತದೆ, ಲೋಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲಸ್ಯ, ಅಸಹ್ಯತೋರಿ ಅವೃಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಬೆಟ್ಟಿ ಬೀಳು
 ವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಧ್ಯಾನವ್ಯಾಂದೆ ಹಿತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರಲು ಸಾಧ್ಯ
 ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಯೋಗಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿರ ಸಂತೋಷಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದು.

ನುಡಿ ಕರಿದಪ್ಪದೂಟದೊಳರೋಚಕಮಪ್ಪದು ಬಾಹ್ಯಗೋಷ್ಠಿಯೊಳ್ಳಾ |
 ಸಿಡಿಮಿಡಿಯಪ್ಪದಂತೆ ಬಹಿರಂಗದ ನೋಟಿಕೆ ಕಣ್ಣಿಳಿಲ್ಲವಾ ||
 ಕಡುವಿನ ಕಾಲ್ಪಣಿನಡಕಕ್ಕೊಳಗಪ್ಪದು ಬುದ್ಧಿ ಮುಕ್ತಿಯಂ |
 ತುಡುಕುತ್ತಿನಿಪ್ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮರತಂಗಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೧೬||

ನುಡಿ ಕರಿದಪ್ಪದು ಉಟದೊಳ್ಳಾ ಅರೋಚಕಮಪ್ಪದು ಬಾಹ್ಯಗೋಷ್ಠಿಯೊಳ್ಳಾ
 ಸಿಡಿಮಿಡಿಯಪ್ಪದು, ಅಂತೆ ಬಹಿರಂಗದ ನೋಟಿಕೆ ಕಣ್ಣಿಳಿಲ್ಲವೇ,
 ಆ ಕಡುವಿನ ಕಾಲ್ಪಣಿನಡಕಕ್ಕೊಳಗಪ್ಪದು, ಬುದ್ಧಿ ಮುಕ್ತಿಯಂ
 ತುಡುಕುತ್ತಂ ಇಪ್ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮರತಂಗ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಪರಮಾತ್ಮರತಂಗ—ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತನಾದವನಿಗೆ, ನುಡಿ ಕರಿದಪ್ಪದು—ಮಾತು ಕಡಿಮೆ
 ಯಾಗುತ್ತದೆ, ಉಟದೊಳ್ಳಾ ಅರೋಚಕಮಪ್ಪದು—ಉಟದಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಬಾಹ್ಯ
 ಗೋಷ್ಠಿಯೊಳ್ಳಾ—ಹೊರಿನ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ, ಸಿಡಿಮಿಡಿಯಪ್ಪದು—ಜುಗುವ್ವೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಅಂತೆ
 ಹಾಗೆಯೇ, ಬಹಿರಂಗದ ನೋಟಿಕೆ—ಹೊರಿನ ನೋಟಕ್ಕೆ, ಕಣ್ಣಿಳಿಲ್ಲವೇ—ಕಣ್ಣಿಗಳು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ,
 ಕಡುವಿನ—ಲಾತ್ವಾಹದ, ಆ ಕಾಲ್ಪಣಿ ಅಟವು—ಆ ಕಾಲುಗಳ ಅಟವು, ಅಡಕಕ್ಕೊಂಡೆ—ಸಂಕೀರ್ಣಕ್ಕೆ (ನಿಯಂತ್ರ
 ಣಕ್ಕೆ), ಒಳಗಪ್ಪದು—ಒಳಗಾಗುತ್ತದೆ, ಬುದ್ಧಿ—ಬುದ್ಧಿಯು, ಮುಕ್ತಿಯಂ—ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು, ತುಡುಕುತ್ತ
 ಇಪ್ಪರ್ವದು ಅಲ್ಲ—ಹಾಡುಕುತ್ತಿರುವುದಭ್ರಮೇ ! ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಪರಮಾತ್ಮಧಾನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಭವ್ಯತೆನಿಗೆ ಮಾತು ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ! ರುಚಿ ರುಚಿ
 ಯಾದ ಆಹಾರಬೇಕೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊರಿನ ವೃವಹಾರಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ, ಜನಗಳ ಸಂಪರ್ಕವಾಗಲಿ
 ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮನಸ್ಸು ತಳಮಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಅವುಗಳಿಂದ ದೂರವಿರ
 ಬೇಕೆನ್ನು ಸುತ್ತದೆ. ಕಣ್ಣಿಗಳು ಯಾವ ನೋಟವನ್ನೂ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಲಾತ್ವಾಹ, ಆತುರಗಳಿಂದ
 ಸಿಡಾಡಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತ್ರ ಸದಾ ಮೋಕ್ಷ
 ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಂಬಲ, ಕಾತರವಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರೋರಗೆ ತಪಂಗಳಾರರ ಸಹಾಯತೆ ಬೇಕು ಶರೀರಮೋಹಮುಂ |
 ಶೊರೆಯಲೆಬೇಕು ಭಾವನೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಲೋಕಿತೆ ಬೇಕು ನಿಷ್ಟಲುಂ ||
 ನೆರೆವ ವಿರಕ್ತಿಬೇಕು ರಿಪ್ಪಬಂಧುಗಳೊಳ್ಳಿಗಾಣಬೇಕು ಕ—|
 ಇಲ್ಲಿರಿದು ನಿಜಾತ್ಮನಂ ಚಲಿಸದೀಕ್ಕಿ ಸುವಂಗಪರಾಚಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೧೪||

ಪ್ರೋರಗೆ ತಪಂಗಳ ಅರರ ಸಹಾಯತೆಬೇಕು, ಶರೀರ ಮೋಹಮುಂ
 ಶೊರೆಯಲೆಬೇಕು, ಭಾವನೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಲೋಕಿತೆ ಬೇಕು, ನಿಷ್ಟಲುಂ
 ನೆರೆವ ವಿರಕ್ತಿಬೇಕು, ರಿಪ್ಪಬಂಧುಗಳೊಳ್ಳಿ ಸರಿಗಾಣಬೇಕು ಕಣ್ಣಿ,
 ಅರಿದು ನಿಜಾತ್ಮನಂ ಚಲಿಸದೆ ಈಕ್ಕಿಸುವಂಗೆ ಅಪರಾಚಿತೇಶ್ವರಾ !

ನಿಜಾತ್ಮನಂ-ತನ್ನ ಅತ್ಯಾನನ್ನು, ಅರಿದು-ತಿಳಿದು, ಚಲಿಸದೆ-ಚಂಚಲ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಈಕ್ಕಿಸು
 ವಂಗೆ-ನೋಡುವವನಿಗೆ, ಪ್ರೋರಗೆ-ಹೊರಗೆ, ತಪಂಗಳ ಅರರ-ಅರು ತಪಸ್ಸುಗಳ (ಬಾಹ್ಯತಪಸ್ಸುಗಳು
 ಆರು : ಅನಶನ, ಅವಮೋದಯ್ಯ, ವೃತ್ತಿಪರಿಸಂಖ್ಯಾನ, ರಸಪರಿಶ್ಯಾಗ, ವಿವಿಕ್ತಶಯ್ಯಾಸನ ಮತ್ತು
 ಕಾಯಕ್ಕೀರ್ತ), ಸಹಾಯತೆ ಬೇಕು-ಸಹಾಯವು ಬೇಕು, ಶರೀರಮೋಹಮುಂ-ಶರೀರದ ಮೇಲಿನ ಮೋಹ
 ಮನ್ನು. ತೊರೆಯಲೆಬೇಕು-ಬಿಡಲೇಬೇಕು, ಭಾವನೆಯ-ವಿಡಾರಯಂಗ್ಯಾವಾದ, ಶಾಸ್ತ್ರವಿಲೋಕಿತೆ
 ಬೇಕು-ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕು, ನಿಷ್ಟಲುಂ ನೆರೆವ-ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ಥಿರಪಾಗಿರುವ, ವಿರಕ್ತಿ
 ಬೇಕು-ವೃಗಾಗ್ರವು ಬೇಕು, ರಿಪ್ಪಬಂಧುಗಳೊಳ್ಳಿ-ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸರಿಗಾಣ
 ಬೇಕು ಕಣ್ಣಿ-ದೃಷ್ಟಿ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿಬೇಕು, ಅಪರಾಚಿತೇಶ್ವರಾ !

ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಆತ್ಮಧೀಗೆ ತನ್ನ ಚಂಚಲ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಗಿಡಿದು
 ಆತ್ಮಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವ ಕಲೆ ಕರಗತವಾಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಅರು ಬಾಹ್ಯ ತಪಸ್ಸುಗಳ
 ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು. (ಅನಶನ, ಅವಮೋದಯ್ಯ, ವೃತ್ತಿಪರಿಸಂಖ್ಯಾನ, ರಸಪರಿಶ್ಯಾಗ, ವಿವಿಕ್ತ
 ಶಯ್ಯಾಸನ ಮತ್ತು ಕಾಯಕ್ಕೀರ್ತ) ಶರೀರದ ಮೇಲಿನ ಮಮಕಾರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕು.
 ಜನವಾಣಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ವೃಂದಾಗ್ನಿಧಿಯಾಗಬೇಕು,
 ರಾಗದ್ವೈಷಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೋಗೆದು ಶತ್ರುಗಳಾಗಲಿ, ಬಂಧುಗಳಾಗಲಿ, ಯಾರಲ್ಲಾಗಲಿ ಸಮತಾಭಾವವನ್ನು
 ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೇಕು.

ಮೆಯೋಳಗೇನ್ನೆಗಂ ಮುಮತೆಯುಂಟಿವನನ್ನೆಗಮುಗ್ರಕಾಲನಾ |
 ಕೆಯೋಳಗಿದವಪಕ್ಕ ವಿಷಯಂಗಳ ಮೆಚ್ಚಿದವಂ ವಿಷಾಗ್ನಿಯೋಳ್ |
 ಚುಯ್ಯನೆ ಬೆಂದನಂ ಬಹುಕಷಾಯಮನೊತ್ತಿ ಕಳಲ್ಪುದಾತನ—|
 ಯ್ಯಯೋ ! ಮುಳುಗಿದಂ ನರಕದೊಳ್ಳಲವೇನಪರಾಜಿತೀಶ್ವರಾ ! ||೧೪||

ಮೆಯೋಳಗೆ ಎನ್ನೆಗಂ ಮುಮತೆಯುಂಟು ಅವಂ ಅನ್ನೆಗಂ ಉಗ್ರಕಾಲನಾ
 ಕೆಯೋಳಗಿದವಪಕ್ಕ, ವಿಷಯಂಗಳ ಮೆಚ್ಚಿದವಂ ವಿಷಾಗ್ನಿಯೋಳ್
 ಚುಯ್ಯನೆ ಬೆಂದವಂ, ಬಹುಕಷಾಯಮಂ ಒತ್ತಿ ಕಳಲ್ಪುದಾತನ್,
 ಅಯ್ಯಯೋ ! ಮುಳುಗಿದಂ ನರಕದೊಳ್ಳ ಫಲವೇನ್ ಆಪರಾಜಿತೀಶ್ವರಾ !

ಮೆಯೋಳಗೆ—ಕರೀರದಲ್ಲಿ, ಎನ್ನೆಗಂ—ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಮುಮತೆಯುಂಟು—ಮುಮತೆಯಿದೆಯೋ,
 ಅನ್ನೆಗಂ—ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ. ಉಗ್ರಕಾಲನಾ—ಕೂರನಾದ ಯಮನ, ಆ ಕೆಯೋಳಗಿದ
 ಅವಂ—ಆತನು, ಆನ್ನೆಗಂ—ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ. ಉಗ್ರಕಾಲನಾ—ಕೂರನಾದ ಯಮನ, ಆ ಕೆಯೋಳಗಿದ
 ಪಕ್ಕ—ಆ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಕಿಯು, ವಿಷಯಂಗಳ—ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಿಗಳ, ಮೆಚ್ಚಿದವಂ—ಆಸೆಗೆ ಬಲಿ
 ಯಾದವನು, ಚುಯ್ಯನೆ—ಚುಯ್ಯೆಂದು, ಬೆಂದವಂ—ಬೆಂದವನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಬಹುಕಷಾಯಮಂ—ತೀವ್ರ
 ವಾದ ಕೋರಧಾದಿ ಕಷಾಯಗಳನ್ನು, ಒತ್ತಿ—ತುಳಿದು, ಕಳಲ್ಪುದಾತನ್—ಕತ್ತೊಗೆಯದಿರುವವನು,
 ಅಯ್ಯಯೋ ! ನರಕದೊಳ್ಳ ಮುಳುಗಿದಂ—ನರಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು, ಫಲವೇನ್—ಎನ್ ಪ್ರಯೋ
 ಜನ, ಆಪರಾಜಿತೀಶ್ವರಾ !

ದೇಹದಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿಯತನಕ ಮೋಹಪರುತ್ತದೆಯೋ. ಅಲ್ಲಿಯತನಕ ಮಾನವನ ಬಾಳ್ಳಿ ಕೂರ
 ಯಮನ ಕೃಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಪಕ್ಕಿಯಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಪಾಯುದ ಮಣಿಲಲ್ಲಿದ್ದಂತಾಗುವುದು.
 ಇಂದ್ರಿಯಸುಖಿಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿ ವಿಷಯಲಂಪಟಿನಾದವನು ಭೂರಾನಕವಾದ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ
 ಬಿದ್ದ ಚುಯ್ಯನೆ ಬೆಂದು ಒಂದಿಯಾಗಿರನು. ಕೋರಧ, ಮಾನ, ಮಾಯ ಲೋಭಗಳೆಂಬ ಕಷಾಯ
 ಗಳು ತನ್ನನ್ನು ಆವರಿಸುಪ್ರದಕ್ಕೆ ಬಿಡದೆ ಕತ್ತೊಗೆಯದಿರುವವನು, ಅಯ್ಯಯೋ ! ಎನೆಂದು ಹೇಳಲಿ
 ನರಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗೊಗುತ್ತಾನಲ್ಲಾ ! ಇಂಥ ಜೀವನದಿಂದ ಏನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಯಿತು ?

ತನುಪಗೆಯೆಂಬವಂ ವ್ರತಯುತಂ ವಿಷಯೆಂದು ಬಿಟ್ಟುವಂ |
 ವಿನುತತಪಸ್ಸಿ ಕೋಪವಿಡಿದಿದರ ಕಣಾಯಕೆ ದೂರನಾದ ಶಾಂ—||
 ತನೆ ಸಕಲಾತ್ಮರಕ್ಕೆಕನಿಸಿತುಂ ಗುಣಸಂತತಿಗೂಡಿ ತತ್ತ್ವಭಾ—|
 ನನೆಯೊಳಿ ಭಾಜ್ಞನೇ ಶಿವನವಂಗೆಣಿಯಾರಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೧೬||

ತನುಪಗೆಯೆಂಬವಂ ವ್ರತಯುತಂ ವಿಷಯೆಂದು ಬಿಟ್ಟುವಂ,
 ವಿನುತ ತಪಸ್ಸಿ ಕೋಪ ತಿಡಿದಿದರ ಕಣಾಯಕೆ ದೂರನಾದ ಶಾಂತನೆ
 ಸಕಲಾತ್ಮರಕ್ಕೆಕಂ, ಇನಿತುಂ ಗುಣಸಂತತಿಗೂಡಿ ತತ್ತ್ವಭಾವನೆಯೊಳಿ
 ಭಾಜ್ಞನೇ ಶಿವಂ, ಅವಂಗೆ ಎಣಿಯಾರ್ ಆಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ತನು—ದೇಹವು, ಪಗೆಯೆಂಬವಂ—ತತ್ತ್ವವೆಂಬುವನು, ವ್ರತಯುತಂ—ವ್ರತನಿಷ್ಠನಾದವನು,
 ವಿಷಯು—ಇಂದಿಯ ಸುಖಿಗಳು, ವಿಷಮೆಂದು, ಬಿಟ್ಟುವಂ—ವಿಷವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಿಟ್ಟುವನೇ, ವಿನುತ
 ತಪಸ್ಸಿ—ಶ್ರೀಷ್ಠನಾದ ತಪಸ್ಸಿಯು, ಕೋಪಿಡಿದಿದರ—ಕೋಪವು ಆಕ್ರಮಿಸಿರುವ, ಕಣಾಯಕ್ಕೆ—ಕಣ
 ಯಕ್ಕೆ, ದೂರನಾದ—ದೂರನಾಗಿರುವ, ಶಾಂತನೆ—ಶಾಂತಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನೇ, ಸಕಲಾತ್ಮರಕ್ಕೆಕಂ—ಸಮಸ್ತ
 ಜೀವಿಗಳ ರಕ್ಷಕನು, ಇನಿತುಂ—ಇಷ್ಟ, ಗುಣಸಂತತಿಗೂಡಿ—ಗುಣಸಮೂಹಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ, ತತ್ತ್ವ
 ಭಾವನೆಯೊಳಿ—ವಸ್ತುಸ್ವರೂಪ ಭಾವನೆಯಲ್ಲಿ, ಭಾಜ್ಞನೇ—ಒದುಕುವವನೇ, ಶಿವಂ—ಶುದ್ಧಾತ್ಮನು,
 ಆಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ದೇಹದ ಮುಹೂರವನ್ನು ತೂರೆದು ಆದನ್ನು ತತ್ತ್ವವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದವನೂ, ವ್ರತ ಉಪವಾ
 ಸಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಾಗಿರುವವನೂ, ಭೋಗೋಪಭೋಗ ವಸ್ತುಗಳಮೇಲಿನ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
 ಅಪುಗಳನ್ನು ವಿಷವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವವನೂ, ಇಂದಿಯನಿಗ್ರಹಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಹೊಂಡಿರುವವನೇ
 ಶ್ರೀಷ್ಠನಾದ ತಪಸ್ಸಿಯು. ಕ್ಷಮಾಗುಣಾನ್ವಿತನಾಗಿ, ಕೋಪಕಣಾಯವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿತುಂಳು ಅತ್ಯಂತ
 ಶಾಂತಮನಸ್ಸನಾಗಿರುವವನೇ ಈ ಲೋಕದ ಸಮಸ್ತ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯನೀಡಲು ಸಮರ್ಥನು.
 ಇಷ್ಟೊಂದು ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪದ್ಭರಿತನಾಗಿ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಪುಣನಾಗಿರುವ ಆಶ್ಚರ್ಯಾನಿಯೇ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನು.

ಉಂಬನಿತಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಪಗೆಯೊಳ್ಳಲವುಂ ತೆರದಿಂದ ಸೇವೆಯಂ |
 ಕೊಂಬ ನಿನೇಕಿರುಂತೆ ನಿರಸಾನ್ನಮನೇ ತನುವಿಂಗೆ ಜೋಕಿಯಿಂ ||
 ತುಂಬಿ ಜಪಂ ತಪಂ ಪರಮಶಾಸ್ತರಹಸ್ಯದೊಳಾತ್ಮಕಾರ್ಯಮಂ |
 ಬೆಂಬಿಡದಾವಗಂ ನೆಗಳ್ಳುವಂಗೆಣೆಯಾರಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೧೨||

ಉಂಬನಿತಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಪಗೆಯೊಳ್ಳ ಪಲವುಂ ತೆರದಿಂದ ಸೇವೆಯಂ
 ಕೊಂಬ ವಿಚೇಕಿಯಂತೆ, ನಿರಸಾನ್ನಮನೇ ತನುವಿಂಗೆ ಜೋಕಿಯಿಂ
 ತುಂಬಿ, ಜಪಂ ತಪಂ ಪರಮಶಾಸ್ತರಹಸ್ಯದೊಳ್ಳ, ಅತ್ಮಕಾರ್ಯಮಂ
 ಬೆಂಬಿಡದೆ ಆವಗಂ ನೆಗಳ್ಳುವಂಗೆ ಎಣೆಯಾರ್ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಉಂಬ ಅನಿತಕ್ಕೆ—ಉಂಟಮಾಡುವಪ್ಪಕ್ಕೆ, ಕೊಟ್ಟು—ಕೊಟ್ಟು, ಪಗೆಯೊಳ್ಳ—ತತ್ತುವಿನಲ್ಲಿ, ಪಲವುಂ
 ತೆರದಿಂದ—ಹಲವು ರೀತಿಯಿಂದ, ಸೇವೆಯಂ ಕೊಂಬ ವಿವೇಕಿಯಂತೆ—ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ
 ವಿವೇಕಿಯಂತೆ, ವಿರಸ ಅನ್ನಮನೇ—ನಿರಸವಾದ ಆದಾರವನ್ನೇ, ತನುವಿಂಗೆ—ತರೀರಕ್ಕೆ, ಜೋಕಿಯಿಂ—
 ಜಾಗರೂಕತಯಿಂದ, ತುಂಬಿ, ಜಪಂ ತಪಂ—ಜಪವನ್ನೂ ತಪವನ್ನೂ, ಪರಮಶಾಸ್ತರಹಸ್ಯದೊಳ್ಳ—
 ಶೈವಪಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದ ರಹಸ್ಯಚನ್ನರಿತು, ಅತ್ಮಕಾರ್ಯಮಂ—ಅತ್ಮೌದ್ಧೂರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು,
 ಬೆಂಬಿಡದೆ—ಎಡಬಿಡದೆ, ಆವಗಂ—ಯಾವಾಗಲೂ, ನೆಗಳ್ಳುವಂಗೆ—ಮಾಡುವವನಿಗೆ, ಎಣೆಯಾರ್—ಸಮಾ
 ನರು ಯಾರು ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ತತ್ತ್ವಪಾದರೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರತ್ವವನ್ನು ತೋರಿ, ಅವನಿಗೆ ಉಂಟಕ್ಕಿಟ್ಟು ಅವಸಿಂದ ಸೇವೆಯನ್ನು
 ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಜಾಣತನ, ವಿವೇಕಿಗಳಮಾರ್ಗ. ಈ ದೇವಧಾರಣೆಗೆ ಎಮ್ಮು ಬೇಕೊ ಅಷ್ಟು ನಿರಸ
 ವಾದ ಆದಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ, ಜಪ ತಪಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಸಾಗಿ, ಜೀಸಾಗಮಗಳನ್ನು ಅಳ್ಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ
 ಮಾಡಿ, ಮನನಮಾಡಿ, ಅವೃಗಳನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತೆ ತನ್ನ ಅತ್ಮೌದ್ಧೂರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಎಡಬಿಡದೆ
 ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಧಿಸುವವನಿಗೆ ಎಣೆಯುಂಟೇ ? ಪಾರವಾಧಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಇಂಥದ
 ವನಿಗೆ ಯಾರು ಸಮ ?

ಉಂಬುದು ನೀರಸಂ ಪ್ರೋರೆವುದೊಂದೊಡಲಿಪ್ರೇದು ಗೂಡಿನಾಸವಾ—|
ಡುಂಬೊಲನೇಳುತ್ತೆವು ನೊಳುವಾತು ಸರಸ್ವತಿಯೊಳ್ಳಿರಂತರಂ ||
ಹಂಬಲಫುಪ್ರಣಾಶದೊಳಗೀಕ್ಷಣಮಾತ್ತನೊಳಾಗಿ ಬಾಳ್ಜ್ಜಿ ಧೀ—
ರಂ ಬಹುಕರ್ಮನುಂ ಕ್ಷಣಕೆ ಖಂಡಿಸನೇ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೧೮||

ಉಂಬುದು ನೀರಸಂ, ಪ್ರೋರೆವುದು ಒಂದೊಡಲ್, ಇಪ್ರೇದು ಗೂಡಿವಾಸಂ
ಅಡುಂಬೊಲಂ ಏಳುತ್ತೆವುಂ, ಒಳುವಾತು ಸರಸ್ವತಿಯೊಳ್ಳಿ,
ನಿರಂತರಂ ಹಂಬಲ ಅಘಪ್ರಣಾಶದೊಳಗೆ ಈಕ್ಷಣಂ, ಆತ್ಮನೊಳಾಗಿ
ಬಾಳ್ಜ್ಜಿ ಧೀರಂ ಬಹುಕರ್ಮನುಂ ಕ್ಷಣಕೆ ಖಂಡಿಸನೇ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ನೀರಸಂ-ನೀರಸವಾದ ಅಹಾರವನ್ನು, ಉಂಬುದು-ಉಣಿಮಾಸುವುದು, ಪ್ರೋರೆವುದು ಒಂದು
ಒಡಲ್—ಸಾಕುವುದೊಂದು ಶರೀರವು, ಇಪ್ರೇದು ಗೂಡಿವಾಸಂ-ಇರುವುದು ಏಕಾಂತಸ್ಥಳ, ಏಳು
ತ್ತೆವುಂ-ಏಳು ತತ್ತ್ವಗಳೇ, ಅಡುಂಬೊಲಂ-ಎಹಾರಸ್ಥಳ, ಸರಸ್ವತಿಯೊಳ್ಳಿ-ಸರಸ್ವತಿಯಲ್ಲಿ (ಜಿನ
ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ). ಒಳುವಾತು-ಒಳ್ಳಿಯಮಾತು, ನಿರಂತರಂ-ಯಾವಾಗಲೂ, ಅಘಪ್ರಣಾಶದೊಳಗೆ—
ಪಾಪನಾಶದಲ್ಲಿ, ಹಂಬಲ-ಚಿಂತನೆ, ಈಕ್ಷಣಂ-ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನೊಳ್ಳಿ ಆಗಿ-ಆತ್ಮನಲ್ಲೀ ಕೇಂದ್ರೀ
ಕರಿಸಿ, ಬಾಳ್ಜ್ಜಿ-ಬಾಳುವ, ಧೀರಂ-ಮಿವೇಕಿಯು, ಬಹುಕರ್ಮನುಂ-ಕರ್ಮಸಮೂಹವನ್ನು, ಕ್ಷಣಕೆ—
ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಖಂಡಿಸನೇ—ನಾಶಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಧರ್ಮಸಾಧನೆಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಹೇಳಿಸಬೇಕು : ಅದ್ವಿರಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಎಪ್ಪಿಬೇಕೊ ಅಪ್ಪಿ
ನೀರಸವಾದ ಅಹಾರವನ್ನು ಉಣಿಮಾಡುವುದು : ಇದರಿಂದ ಸಾಕಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಒಂದು ಶರೀರ
ಮಾತ್ರ ತಾನೆ : ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವುದು, ಸಪ್ತತತ್ತ್ವಗಳ ಮನನ, ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನ,
ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿತ, ಮಿತ, ಮೃದುವಚನಗಳನ್ನಾಡುವುದು, ವಿನಯಶಾಲಿಯಾಗಿರುವುದು, ಕರ್ಮ
ನಾಶಕ್ಕೆ ಸದಾ ಹೆಣಗಾಡುವುದು, ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಲ್ಲೀ ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವುದು—ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಬಾಳ್ಜ್ಜಿ ನಡೆಸುವ ಧರ್ಮವೀರ ತಾನು ಉಪಾಣಿಸಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾಶಮಾಡುವ
ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಪನಾಶ್ಚಯ ?

ತನ್ನೊಳೆ ತನ್ನನೋಳ್ಳೆ ಇರುಷಿಗನ್ನರ ನೋಟಮದೇಕೆ ಚಿದ್ರು ಹೋ—
 ತ್ವನ್ನ ಸುಧಾನ್ನ ಮುಣ್ಣ ಮುನಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿಸೆಂಬ ನಿವಶ್ಯೇಯೇಕೆ ಸಿ—||
 ದ್ವಾಂ ನಮು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಮಿರೆ ಬೇಸುರ್ಡಿಯೇಕೆ ನಿಜಾತ್ಮರೂಪದೋಳ್|
 ನಿನ್ನೊಳ್ಳುಡನಾಡುವಂಗುಳಿದ ಗೋಷ್ಠಿಗಳೇಕಪರಾಚಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೧೯||

ತನ್ನೊಳೆ ತನ್ನನೋಳ್ಳೆ ಇರುಷಿಗೆ ಅನ್ಯರ ನೋಟಮದೇಕೆ,
 ಚಿದ್ರುಹೋತ್ತನ್ನ ಸುಧಾನ್ನಂ ಉಣಿ ಮುನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಉಣಿಸೆಂಬ
 ವಿವಶ್ಯೇಯೇಕೆ, ಸಿದ್ಧಂನಮು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಮಿರೆ ಬೇಸುರ್ಡಿಯೇಕೆ,
 ನಿಜಾತ್ಮರೂಪದೋಳ್ ನಿನ್ನೊಳ್ಳುಡನಾಡುವಂಗೆ ಉಳಿದ ಗೋಷ್ಠಿಗಳೇಕೆ ಅಪರಾಚಿತೇಶ್ವರಾ!

ತನ್ನೊಳೆ ತನ್ನ—ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನನ್ನು, ನೋಳ್ಳೆ—ನೋಡುವ, ಇರುಷಿಗೆ, ಅನ್ಯರ—ಬೇರೆಯು,
 ನೋಟಂ ಆದೇಕೆ—ನೋಟವೇಕೆ ?, ಚಿದ್ರುಣಿ—ಆತ್ಮಗುಣಗಳಿಂದ, ಉತ್ತನ್ನ—ಉಂಟಾದ. ಸುಧಾನ್ನಂ—
 ಅಮೃತಾಹಾರವನ್ನು, ಉಣಿ—ಉಂಟಮಾಡುವ, ಮುನಿಗೆ, ಒಳ್ಳೆ—ಒಳ್ಳೆಯು, ಉಣಿಸೆಂಬ—ಉಂಟವೆಂಬ,
 ವಿವಶ್ಯೇ ಪಕೆ—ಆಸೆ ಪಕೆ ?, ಸಿದ್ಧಂ ನಮು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಮಿರೆ—ಸಿದ್ಧಂ ನಮು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವಿರುವಾಗ,
 ಬೇರೆ ನುಡಿಯೇಕೆ—ಬೇರೆ ಮಾತೇಕೆ ?, ನಿಜಾತ್ಮರೂಪದೋಳ್—ತನ್ನತ್ವಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನೊಳ್ಳುಡನೆ
 ಆಡುವಂಗೆ—ನಿನ್ನೊಳ್ಳುಡನೆ ಆಡುವವನಿಗೆ, ಉಳಿದ—ಬೇರೆ, ಗೋಷ್ಠಿಗಳೇಕೆ—ಸಭಿಗಳೇಕೆ? ಅಪರಾಚಿತೇಶ್ವರಾ!

ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಡುವ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗೆ ಬೇರೆ ನೋಟಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ
 ಯೇಕೆ ? ಸತ್ಯ ಚಿತ್ರ ಅನಂದಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲೇ ಸ್ವಾಸುವ ಅಮೃತವನ್ನು ತಾನ
 ಮಾಡುವ ಮುನಿಗೆ ಬೇರೆ ಭೂರಿಭೂಜನವನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಆಸೆ ಪಕೆ ? “ಇಂ ನಮಃ ಸಿದ್ಧೇಭ್ಯಃ”
 ಎಂಬ ನುಡಿ ಸದಾ ನಾಲಗೆಯಮೇಲೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳೇಕೆ ? ನಿತ್ಯ ತನ್ನೊಳೆ
 ನಿಂದು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ನಿನ್ನೊಳ್ಳುಡನೆ ರಮಿಸುವ ಪರಮಾರ್ಥಿಗೆ ಬೇರೆ ಗೋಷ್ಠಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ
 ಯಾದರು ಇದೆಯೇ ?

✓ ಬಿಡದೆ ಕಷಾಯಮಂ ಸುಡದೆ ಇಂದ್ರಿಯತ್ವಣ್ಣಿಗಳಂ ಪರೀಷಹ—
ಕ್ಷೋಡನಿದಿರಾಗಿ ಗೆಲ್ಲದೆ ಸುಗುಪ್ರಿಗಳಂ ಪ್ರಗದಾತ್ಮನಂ ಮಲಂ ||
ಬಿಡಿದೊಡಲಿಂದೆ ಬೇರ್ವಡಿಸಿ ನೋಡದೆ ಸುಮೃನೆ ಕಮರ್ಶತ್ವನೇ |
ಬಿಡು ಬಿಡು ಪೋಗೆನಲ್ಲುಡಿಗೆ ಪೋದಪ್ರದೇ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

||೧೦||

ಬಿಡದೆ ಕಷಾಯಮಂ, ಸುಡದೆ ಇಂದ್ರಿಯ ತ್ವಣ್ಣಿಗಳಂ,
ಪರೀಷಹಕ್ಕೆ ಒಡನೆ ಇದಿರಾಗಿ ಗೆಲ್ಲದೆ, ಸುಗುಪ್ರಿಗಳಂ ಪ್ರಗದೆ, ಆತ್ಮನಂ
ಮಲಂ ಹಿಡಿದ ಒಡಲಿಂದೆ ಬೇರ್ವಡಿಸಿ ನೋಡದೆ, ಸುಮೃನೆ ಕಮರ್ಶತ್ವವೇ
ಬಿಡು ಬಿಡು ಪೋಗೆನಲ್ಲೂ ನುಡಿಗೆ ಪೋದಪ್ರದೇ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಕಷಾಯಮಂ—ಕಷಾಯಗಳನ್ನು (ಕ್ಷೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯ, ಲೋಭ), ಬಿಡದೆ, ಇಂದ್ರಿಯ ತ್ವಣ್ಣಿಗಳಂ—ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅಸೆಗಳನ್ನು, ಸುಡದೆ, ಪರೀಷಹಕ್ಕೆ—ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಪರೀಷಹಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಬಾಧೆಗಳಿಗೆ, ಒಡನೆ—ಕೂಡಲೆ, ಇದಿರಾಗಿ—ಎದುರಿಸಿ, ಗೆಲ್ಲದೆ, ಸುಗುಪ್ರಿಗಳಂ—ಉತ್ತಮವಾದ, ಮನೋ ವಚನ ಕಾಯಗಳಿಂಬ ಶ್ರಿಗುಪ್ರಿಗಳನ್ನು, ಪ್ರಗದೆ-ಪ್ರವೇಶದೆ, ಆತ್ಮಧನ-ಆತ್ಮನನ್ನು, ಮಲಂ ಹಿಡಿದ—ಮಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಒಡಲಿಂದ—ಶರೀರದಿಂದ, ಬೇರ್ವಡಿಸಿ ನೋಡದೆ—ಬೇರೆಮಾಡಿನೋಡದೆ, ಸುಮೃನೆ, “ಕಮರ್ಶತ್ವವೇ, ಬಿಡು, ಬಿಡು, ಪೋಗು-ಹೋಗು”, ಎನಲ್—ಎಂದರೆ, ನುಡಿಗೆ-ಬಾಯಿ ಮಾತಿಗೆ, ಪೋದಪ್ರದೇ—ಹೋರಟಿಹೋಗುವುದೇ ! ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಕ್ಷೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯ, ಲೋಭಗಳಿಂಬ ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಿಗಳಿಗೆ ಹಾತೊರೆಯದೆ, ಅಪುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಗ್ರಹಿಸದೆ, ಹಸಿವು, ನೀರೆಡಿಕೆ, ರೀತ, ಉಪ್ಪು, ಸೊಳ್ಳಿ, ಸೊಣಗಳ ಕಾಟ, ನಗ್ನತ್ವ, ಅಲಸ್ಯ, ಸ್ತ್ರೀ ಆಕಷಣೆಗಳೆ, ಸಂಚಾರ, ನಿಷಯ್ಯ (ಅಸಂದಿಂದಾಗುವ ತೊಂದರೆ), ಶಯ್ಯ, ಅಕ್ಷೋತ್ತ, ವಧ (ತಾದನಿಇದನೆ), ಯಾಚನೆ. ಅಲಾಭ, ರೋಗ, ತೃಣಸ್ವರ್ತ (ಮುಳ್ಳು ಕಲ್ಲಿನ ಬಾಧೆ), ಮಲ, ಸತ್ಯಾರ ಪುರಸ್ಕಾರ ಪ್ರಜ್ಞೆ (ವಿದ್ಯಾಗವ್ರ), ಅಜ್ಞಾನ, (ಜ್ಞಾನ ಲಭಿಸದ್ದಕ್ಕೆ ವ್ಯಧಿ), ಆದರ್ಥನ (ಯಾರೂ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಚಿಂತೆ)—ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಬಾಧೆಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಎನುರಿಸಿ ಗೆಲ್ಲದೆ, ಮನ, ವಚನ, ಕಾಯಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆದು, ಈ ಶ್ರಿಗುಪ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕಮರ್ಶಸ್ವರವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿದೆ, ಭೇದವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಆತ್ಮನು ಈ ಮಲಭರಿತವಾದ ದೇಹದಿಂದ ಸವಾರಾ ಭಸ್ಯನು ಎಂದು ಭಾವಿಸದೆ, ಯಾವ ಪ್ರರೂಪಾಧಾರವನ್ನೂ ಮಾಡದೆ, ಸುಮೃನೆ “ಕಮರ್ಶತ್ವವೇ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡು, ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗು” ಎಂದು ಒರಲಿದರೆ, ಬರೇ ಮಾತಿಗೆ ಆ ಕಮರ್ಶಗಳು ಸಾತವಾಗುವುವೇ ? ಮನಸ್ಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲನಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಜರೆ ಸಾಧ್ಯ.

ಪ್ರರುಪರಮೇಶನಾದಿಯೆನೆ ತೀರ್ಥಕರನೊಡಲಾಗಿ ಕಾನನಾಂ—|
ತರದೊಳಗದ್ವಿಯೋಳ್ಳ ಚೆಳಿಯೋಳಾತಪದೊಳ್ಳಿಯೋಳ್ಳ ಶ್ರುಧಾತ್ಮಾ
ಭರಮನಡತುರಗೆಲ್ಲದೆ ಜನೇಶ್ವರರಾದರೆ ಕೋಡಿ ಬಾಡಿ ಜೋ—|
ಕರಿಹನಗೆತ್ತು ನಿಜರೆಯ ಮಾತು ಜಡಂಗಪರಾಚಿತೇಶ್ವರಾ ! | ೨೦||

ಪ್ರರುಪರಮೇಶನಾದಿಯೆನೆ ತೀರ್ಥಕರರ್ ಹೊದಲಾಗಿ, ಕಾನನಾಂತರದೊಳಗೆ
ಅದ್ವಿಯೋಳ್ಳ, ಚೆಳಿಯೋಳ್ಳ, ಆತಪದೊಳ್ಳ, ಮುಳಿಯೋಳ್ಳ,
ಶ್ರುಧಾತ್ಮಾ ಭರಮಂ, ಅಡತುರಗೆಲ್ಲದೆ ಜನೇಶ್ವರರಾದರೆ, ಕೋಡಿ ಬಾಡಿ
ಜೋಕರಿಪ ಎನಗೆತ್ತು ನಿಜರೆಯ ಮಾತು, ಜಡಂಗೆ ಅಪರಾಚಿತೇಶ್ವರಾ !

ಪ್ರರುಪರಮೇಶನ್ ಅದಿಯೆನೆ—ಪ್ರರುಪರಮೇಶ್ವರರಿಂದ ಹೊದಲೆಗ್ಗಂಡು (ಅದಿನಾಧನಾದಿ
ಯಾಗಿ), ತೀರ್ಥಕರರ್—ತೀರ್ಥಂಕರರು, ಹೊದಲಾಗಿ—ಹೊದಲಾದವರು, ಕಾನನ ಅಂತರದೊಳಗೆ—
ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಅದ್ವಿಯೋಳ್ಳ—ಪರವತದಲ್ಲಿಯೂ, ಚೆಳಿಯೋಳ್ಳ—ಚೆಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಆತಪದೊಳ್ಳ—
ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಮುಳಿಯೋಳ್ಳ—ಮುಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಶ್ರುಧಾ—ಹಸಿವೆ, ತ್ವಷಾ—ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳ, ಭರಮಂ—
ತೀವೃತೆಯನ್ನು, ಅಡತುರಗೆಲ್ಲದೆ—ನುಗ್ಗಿ ಜಯಿಸದೆ, ಜನೇಶ್ವರರಾದರೆ ? ಕೋಡಿ—ಮುದುಡಿಕೊಂಡು,
ಬಾಡಿ, ಜೋಕರಿಪ—ಮಂಕಾಗಿರುವ, ಎನಗೆ ಎತ್ತು—ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿ ! ನಿಜರೆಯ ಮಾತು—ಕಮರ್ನಾಶದ
ಮಾತು ! ಜಡಂಗೆ—ಜಡಪ್ರಕೃತಿಯವನಾದ ನನಗೆ, ಅಪರಾಚಿತೇಶ್ವರಾ !

ಅದಿನಾಧ ಜನಸಿಂದ ಹೊದಲೆಗ್ಗಂಡು ಪುಂಜಾವಿರಸ್ವಾಮಿಯವರೆಗೆ 24 ತೀರ್ಥಂಕರರೇ ಹೊದ
ಲಾದ ಅನೇಕ ಮಹಾನ್ ಅತ್ಯಗಳು ಉಗ್ಗೋಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನ ಆಚರಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಂದಿವೆ. ಆ ಮಾತ್ರ
ಮಹಿಮರು ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ? ಭಯಂಕರ ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಪರವತಗಳ ಲಿವಿರಗಳ
ಮೇಲೆ, ನದಿಯ ತಟಾಕಗಳಲ್ಲಿ. ವಿಪರೀತ ಚೆಳಿಯಲ್ಲಿ, ಉಗ್ರವಾವ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪದಲ್ಲಿ, ಬಿರುಸಾದ
ಮುಳಿಯಲ್ಲಿ, ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ತಪಸ್ಸಮಾಡಿ ಜನೇಶ್ವರರಾಗಿಇಂದ್ರ.
ಸಾನಿನ್ನೂ ಏನೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೇಯಿಲ್ಲ. ಜಡಪ್ರಕೃತಿಯವನಾದ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಮುದುಡಿ
ಕೊಂಡು ಬಾಡಿ, ಮಂಕಾಗಿ ತೂಗಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಇಂತಹವನಿಗೆ ಕಮರ್ನಿಜರೆಯಮಾತು
ಬಹುದೂರಧ್ವನಿ.

ಒದಿದ ತತ್ತ್ವಮಿಲ್ಲ ಪರಿದಿಟ್ಟ ಪರಿಗ್ರಹಮಿಲ್ಲ ತಗ್ಗಿ ತಂ—
 ಪಾದ ಕಷಾಯಮಿಲ್ಲ ನೆರೆಗೆಲ್ಲ ಪರೀಷಹಮಿಲ್ಲ ಸದ್ಗುಣಾ—||
 ಮೋದತೆಯಿಲ್ಲ ಮಾಡಿದುರುಧಮ್ರವಿಕಾಸತೆಯಿಲ್ಲ ನಿಮೋಳಿ—|
 ತಾದರಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಸುಖಿಯಾಗುವೆನೆಂತಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ

||೨೭||

ಒದಿದ ತತ್ತ್ವಮಿಲ್ಲ, ಪರಿದಿಟ್ಟ ಪರಿಗ್ರಹಮಿಲ್ಲ, ತಗ್ಗಿ ತಂಪಾದ
 ಕಷಾಯಮಿಲ್ಲ, ನೆರೆಗೆಲ್ಲ ಪರೀಷಹಮಿಲ್ಲ, ಸದ್ಗುಣ ಅಮೋದತೆಯಿಲ್ಲ,
 ಮಾಡಿದ ಉರು ಧರ್ಮವಿಕಾಸತೆಯಿಲ್ಲ, ನಿಮೋಳಿ ಅತಾದರ
 ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಸುಖಿಯಾಗುವೆನೆಂತು, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಒದಿದ ತತ್ತ್ವಂ ಇಲ್ಲ—ಯಾವ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಒದಿಲ್ಲ, ಪರಿದಿಟ್ಟ ಪರಿಗ್ರಹಂ ಇಲ್ಲ—ಯಾವ ಪರಿಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ, ತಗ್ಗಿ ತಂಪಾದ ಕಷಾಯಂ ಇಲ್ಲ—ಯಾವ ಕಷಾಯಗಳು ತಗ್ಗಿ ತಂಪಾಗಿಲ್ಲ,
 ನೆರೆಗೆಲ್ಲ ಪರೀಷಹಂ ಇಲ್ಲ—ಪರೀಷಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಜಯಿಸಿಲ್ಲ, ಸದ್ಗುಣ ಅಮೋದತೆಯಿಲ್ಲ—
 ಒಳ್ಳಿಯ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವಿಲ್ಲ, ಮಾಡಿದ ಉರು—ಹೆಚ್ಚಿಗಿ ಮಾಡಿದ, ಧರ್ಮ ವಿಕಾಸತೆಯಿಲ್ಲ—
 ಧರ್ಮಪ್ರಭಾವಸೆಯಿಲ್ಲ, ನಿಮೋಳಿ—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ (ಜಿನೇಂದ್ರನಲ್ಲಿ), ಅತಾದರ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ—ಹೆಚ್ಚು
 ಅದರಪೂರ್ವಕವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಸುಖಿಯಾಗುವೆನೆಂತು—ಹೇಗೆ ಸುಖಿಯಾಗುವೆನು? ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ!

ಜಿನೇಂದ್ರನಿಂದ ಪ್ರಣೀತವಾದ ಯಾವ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಲ್ಲ. ಪರಿಗ್ರಹ
 ಗಳನ್ನು ಪುದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಕೋಧ, ಮಾನ, ಮಾಯ, ಲೋಭ—ಕ ಕಷಾಯಗಳ ತೀವೃತೆ ಸ್ವಲ್ಪ
 ವಾದರೂ ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಪರೀಷಹಗಳ ಜಯಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಸದ್ಗುಣ
 ಗಳನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿರಲಿ, ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷಪಡುವ ಪ್ರಪೃತ್ರ
 ಯಿಲ್ಲ, ಶಕ್ತಿಯಿಂದ್ರೂ ಯಾವ ಧರ್ಮಪ್ರಭಾವನಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಧಾನ, ಗುರುಪೂಜನ
 ಸುವರ್ತಗಳಕಡೆ ಮನಸ್ಸು ಹರಿದಿಲ್ಲ. ಭಗವಂತನನ್ನು ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಅಚ್ಚಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ—
 ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸುಖಿಯೇಕು, ಸುಖಿಯಾಗಬೇಕು ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸಿದರೆ ಏನುಪಯೋಗ?

ಜೋಡಿಪನೆಂಬನೆಲ್ಲರುಮನಾಗಮನಪದ್ಧತಿ ಬಾರದಾಯ್ತು ಬು
ಲ್ಯಾಧೆಯನಾಂತು ಸೈರಿಸುತ್ತಮಾತ್ಮನೋಳಿದ್ರ ಮಲೀಮಸಂಗಳಂ ||
ಸೋಡಿಪನೆಂಬನೆಲ್ಲದೇತನಂ ಬಿಡದಾಯ್ತು ನಿಜಾತ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಂ |
ಸಾಧಿಪನೆಂಬನೆಂದೊಡೆ ಮನಂ ಚಳಮಾಯ್ತುಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೬||

ಜೋಡಿಪನ್ ಎಂಬನ್ ಎಲ್ಲರುಮುಂ, ಆಗಮಪದ್ಧತಿ ಬಾರದಾಯ್ತು,
ಬಲ್ ಬಾಧೆಯನಾಂತು ಸೈರಿಸುತ್ತಂ ಆತ್ಮನೋಳಿದ್ರ ಮಲೀಮಸಂಗಳಂ
ಸೋಡಿಪನ್ ಎಂಬನ್, ಆತ್ಮದೇತನಂ ಬಿಡದಾಯ್ತು, ನಿಜಾತ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಂ
ಸಾಧಿಪನ್ ಎಂಬನ್ ಎಂದೊಡೆ ಮನಂ ಚಳಮಾಯ್ತು ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಎಲ್ಲರುಮುಂ-ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಜೋಡಿಪನ್-ಧರ್ಮಜೋಧನೆ ಮಾಡುವೆನೆಂದು, ಎಂಬನ್-ಹೇಳು
ತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ, ಆಗಮಪದ್ಧತಿ-ತಾಸ್ತರೀತಿಯು, ಬಾರದಾಯ್ತು-ಗೋತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ, ಬಲ್ ಬಾಧೆಯಂ
ಅಂತು-ಬಹಳ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸೈರಿಸುತ್ತಂ-ಸೈರಿಸುತ್ತು, ಆತ್ಮನೋಳಿದ್ರ-ಆತ್ಮನಲ್ಲಿರುವ,
ಮಲೀಮಸಂಗಳಂ-ಕಲ್ಪಣಗಳನ್ನು, ಸೋಡಿಪನ್-ಶೋಡಿಸುತ್ತೇನೆಂದು, ಎಂಬನ್-ಪೇಳುತ್ತೇನೆ.
ಆದರೆ, ಆತ್ಮದೇತನಂ-ಅಧ್ಯಯ್ಯವು, ಬಿಡದಾಯ್ತು-ಬಿಡದೆಹೋಯ್ತು, ನಿಜ ಆತ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಂ-ನನ್ನ
ಆತ್ಮದರ್ಶನವನ್ನು, ಸಾಧಿಪನ್-ಸಾಧಿಸುವೆನು, ಎಂಬನ್-ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಎಂದೊಡೆ-ಕುರಿತಿ
ಹೇಳಿದರೂ, ಮನಂ-ಮನಸ್ಸು, ಚಳಮಾಯ್ತು-ಚಂಚಲವಾಯ್ತು, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಆದರೆ ನನಗೇ ಸರಿಯಾಗಿ
ಶಾಸ್ತ್ರಪದ್ಧತಿ, ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಗಳು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಎಪ್ಪೇ ಕಷ್ಟಗಳು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿ ಬಾಧಿಸಿ
ದರೂ, ಅಪ್ಯಾಗಳನ್ನುಲ್ಲ ಸೈರಿಸಿಕೊಂಡು ಧೃತಿಗೆದೆ, ಆತ್ಮನಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ಮದ ಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ನಿಮೂಲ
ಮಾಡಿ, ನಿಮ್ಮಲನಾಗುವೆನೆಂದು ಸಾರುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲ ! ಆದರೆ ಈ ಸಾಧನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಚಿತ್ತಸ್ಥೇಯ್ಯ,
ಧೃತ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನನಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ; ನನ್ನ ಆತ್ಮದರ್ಶನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವೆನು ಎಂದು ಜಂಭ ಕೊಟ್ಟುತ್ತಿರು
ವೆನು, ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಬಂದೆಡೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ !

ಭೂರಿಮತಂಗಳಂ ತಿಳಿಪುದುಂ ಪಲರಂ ಮತಿದೋರಿ ಧರ್ಮದೊಳ್ಳೆ |
 ಸೇರಿಪುದುಂ ಮಹೋಗ್ರಂಥದೊಳ್ಳೆಟಿನಪ್ಪುದುಮಾತ್ಯನಂ ಮನೋ—||
 ಗಾರದೋಳೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೆ ಭವಬಂಧಮನಿಕ್ಕುವ ಬುದ್ಧಿ ಸಮೃಂತೆ |
 ಬಾರದದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕರುಣೋನ್ನತಿ ಚೇಕಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೪||

ಭೂರಿ ಮತಂಗಳಂ ತಿಳಿಪುದುಂ, ಪಲರಂ ಮತಿದೋರಿ ಧರ್ಮದೊಳ್ಳೆ
 ಸೇರಿಪುದುಂ, ಮಹೋಗ್ರಂಥದೊಳ್ಳೆ ಹಟ್ಟಿವಪ್ಪುದುಂ, ಆತ್ಯನಂ
 ಮನೋಗಾರದೊಳ್ಳೆ ಈಕ್ಷಿಸುತ್ತೆ ಭವಬಂಧಮಂ ಇಕ್ಕುವ ಬುದ್ಧಿ
 ಸಮೃಂತೆಬಾರದು ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕರುಣೋನ್ನತಿ ಚೇಕು, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಭೂರಿ ಮತಂಗಳಂ—ದೊಡ್ಡ ಮತಗಳನ್ನು, ತಿಳಿಪುದುಂ—ತಿಳಿಯುಪುದೂ, ಪಲರಂ—ಅನೇಕ
 ರನ್ನು, ಮತಿದೋರಿ—ಚಾಳ್ಳಾನವನ್ನುಂಟಿಮಾಡಿ, ಧರ್ಮದೊಳ್ಳೆ—ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ, ಸೇರಿಪುದುಂ—ಸೇರಿಸು
 ಪುದೂ, ಮಹೋಗ್ರಂಥದೊಳ್ಳೆ—ಬಹು ಕರಿಣವಾದ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಹಟ್ಟಿವಪ್ಪುದುಂ—ನಿಪ್ಪಣನಾಗಿರು
 ವುದೂ, ಆತ್ಯನಂ—ಆತ್ಯನನ್ನು, ಮನೋಗಾರದೊಳ್ಳೆ—ಮನಸ್ಸಿನ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, ಈಕ್ಷಿಸುತ್ತೆ—
 ನೋಡುತ್ತೆ, ಭವಬಂಧಮಂ—ಭವಬಂಧನವನ್ನು, ಇಕ್ಕುವ—ನಾಶಮಾಡುವ, ಬುದ್ಧಿ—ಬುದ್ಧಿಯು,
 ಸಮೃಂತೆಬಾರದು—ಸಮೃಂತೆ ಬರುಪುದಿಲ್ಲವು, ಅದಕ್ಕೆ—ಅದಕ್ಕು, ನಿಮ್ಮ, ಕರುಣೋನ್ನತಿ ಚೇಕು—
 ವಿಶೇಷವಾದ ದಯೆಚೇಕು, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ನಾನಾ ಮತಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಆವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ಕಷ್ಟೆಯು ಸಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸ
 ಬೇಕಾದರೆ, ಸಾಧ್ಯವಾದಮ್ಮು ಜನರನ್ನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಕ್ಕೆಲೆದು ಅವರಲ್ಲಿ ಸುಚಾಳಾನಚೋತಿಯನ್ನು
 ಹಚ್ಚಬೇಕಾದರೆ, ಕಾಯಕ್ಕೇಷಗಳಿಗೆ ಹೆದರದೆ ಕರಿಣ ತಪಶ್ಚರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಾದರೆ, ಆತ್ಯಧಾನ
 ದಲ್ಲಿ ನಿರಸನಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲೇ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ, ಈ
 ಜತುಗಳಿ ಭವಭ್ರಮಕ್ಕೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಬೇಕಾದರೆ—ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪುರುಜಾಧರ
 ಮಾಡಬೇಕು, ಸತತಸಾಧನೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಹಾಗಲ್ಲಿದೆ ಬಿಯ ಒಣಮಾತುಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದಿತೆ ?
 ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಜನೇಂದ್ರಭಕ್ತಿಬೇಕು. ಭಗವಂತನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕರಣಹೋದರೆ ಮಾತ್ರ
 ಕರ್ಮವಿನಾಶ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಲ್ಲದು.

ಕುಡುವ ಸಮರ್ಥರಾರ್ಥಿಳೋಕಕೆ ನೀಂ ಪ್ರೋರಗಾಗಿ | ಮಾನವಂ
 ಪಡೆವ ಪದಂಗಳಾಪುವು ತಪಂ ಶ್ರುತಮುಂ ಪ್ರೋರಗಾಗಿ ಬಲ್ಲವಂ ||
 ಸಿದಿನ ಸುವಸ್ತುವಾಪುದು ಮಣಿತ್ರಿತಯುಂ ಪ್ರೋರಗಾಗಿ ಸೋಲ್ತು ಕ—|
 ಕ್ಷೇತ್ರದುವೆಡೆಯಾಪುದಾತ್ಮವಿಭವಂ ಪ್ರೋರಗಾಗಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೭||

ಕುಡುವ ಸಮರ್ಥರಾರ್ಥಿ ಅಖಿಳಲೋಕಕೆ ನೀಂ ಪ್ರೋರಗಾಗಿ,
 ಮಾನವಂ ಪಡೆವ ಪದಂಗಳಾಪುವು ತಪಂ ಶ್ರುತಮುಂ ಪ್ರೋರಗಾಗಿ,
 ಬಲ್ಲವಂ ಶಿದಿವ ಸುವಸ್ತುವಾಪುದು ಮಣಿತ್ರಿತಯುಂ ಪ್ರೋರಗಾಗಿ,
 ಸೋಲ್ತು ಕಣ್ಣಿದುವ ಎಡೆಯಾಪುದು ಅತ್ಯವಿಭವಂ ಪ್ರೋರಗಾಗಿ, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ನೀಂ ಪ್ರೋರಗಾಗಿ—ನೀನು ಹೊರತು, ಅಖಿಳಲೋಕಕೆ—ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳಿಗಲ್ಲ, ಕುಡುವ—ಸುಖಿ
 ವನ್ನು ಕೊಡುವ, ಸಮರ್ಥರಾರ್ಥಿ—ಸಮರ್ಥರಾರು ?, ತಪಂ—ತಪಸ್ಸು, ಶ್ರುತಮುಂ—ಶಾಸ್ತ್ರವೂ,
 ಪ್ರೋರಗಾಗಿ—ರೋರತಾಗಿ, ಮಾನವಂ ಪಡೆವ—ಮನುಷ್ಯನು ಪಡೆಯುವ, ಪದಂಗಳ್ ಅಪ್ಪವು—ಸ್ಥಾನಗ
 ಲಾಪುವ ?, ಬಲ್ಲವಂ—ಚಾಳ್ನಿಯು, ಶಿದಿವ—ಹಿಡಿಯುವ, ಸುವಸ್ತುವಾಪುನು—ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಸ್ತುವಾ
 ಪುದು ?, ಅತ್ಯವಿಭವಂ—ಅತ್ಯಂತಪತ್ತು, ಪ್ರೋರಗಾಗಿ—ಹೋರತಾಗಿ, ಸೋಲ್ತು—ಮನಸೋತು, ಕಣ್ಣಿ
 ದುವ—ಕಣ್ಣಿಂದಬಹುದಾದ, ಎಡೆಯಾಪುದು—ಚಾಗವಾಪುದು ?, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ!

ದೇವ ! ಅಖಿಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸುಖಿಸಂಪದವನ್ನು ಕೊಡುವವರು ನೀನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾಲ್ಲಿರುವರು ?
 ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮರೆತು ಮಾನವ ಪಡೆವ ಅನ್ಯ ಪದವಿಯೇನಿದೆ ? ರತ್ನತ್ರಯವನ್ನು
 ಇದು ಚಾಳ್ನಿ ಬಯಸುವಹುದಾದ ಮತ್ತೊಂದು ವಸ್ತುವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ? ಅತ್ಯಂತ
 ಶಿರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಭವಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು ಕಣ್ಣಿಂದಬಹುದು ? ಜಿನೇಂದ್ರ ಭಕ್ತಿಗಿಂತ
 ಮಿಗಿಲಾದುರು ಇನ್ನೊಂದುಂಟೆ ?

✓ ಪುಟವಿಡುವಲ್ಲಿ ಕಿಚ್ಚಿನುರಿಗಂಜಿದೊಡಾ ಕನಕಕ್ಕೆ ಕೂಡಿದಾ |
 ಕುಟಿಲತೆ ಪ್ರೋಕುಮೇ ಮಲಕಲಂಕಮನೂದಿ ಕಳಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿಸಂ—||
 ಪುಟದೊಳಗಾತ್ಮನಂ ನಿಲಿಸಿ ನಿಮ್ರಲನಾಗುವೆನೆಂಬ ಭವ್ಯನು—|
 ತ್ವರಿತಪದುಬ್ಜಿಗಳ್ಳಿದೊಡೆ ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದೇ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೫|

ಪುಟವಿಡುವಲ್ಲಿ ಕಿಚ್ಚಿನ ಉರಿಗೆ ಅಂಜಿದೊಡೆ ಆ ಕನಕಕ್ಕೆ ಕೂಡಿದ
 ಆ ಕುಟಿಲತೆ ಪ್ರೋಕುಮೇ, ಮಲಕಲಂಕಮಂ ಉದಿ ಕಳಲ್ಲಿ, ಕಾಂತಿ
 ಪುಟದೊಳಗೆ ಆತ್ಮನಂ ನಿಲಿಸಿ, ನಿಮ್ರಲನಾಗುವೆನೆಂಬ ಭವ್ಯಂ
 ಉತ್ಸಂಟ ತಪದ ಉಬ್ಜಿಗೆ ಅಳ್ಳಿದೊಡೆ ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದೇ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಪುಟವಿಡುವಲ್ಲಿ—ಚಿನ್ನವೆನ್ನ ಪುಟಕ್ಕಿಡುವಾಗ, ಕಿಚ್ಚಿನ ಉರಿಗೆ—ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಗೆ, ಅಂಜಿದೊಡೆ—
 ಹೆದರಿದರೆ. ಆ ಕನಕಕ್ಕೆ ಕೂಡಿದ—ಆ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಅಂಟಿರುವ, ಆ ಕುಟಿಲತೆ—ಆ ಕೆಟ್ಟವಸ್ತುಗಳು,
 ಪ್ರೋಕುಮೇ—ಹೋಗುವುದೇ ? ಮಲಕಲಂಕಮಂ—ಕರ್ಮದ ಕೊಳೆಯನ್ನು, ಉದಿ ಕಳಲ್ಲಿ—ಉದಿ
 ಕಳೆದು, ಕಾಂತಿಸಂಪುಟದೊಳಗೆ—ಕಾಂತಿಯೆಂಬ ಪುಟದಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನಂ ನಿಲಿಸಿ—ಆತ್ಮನನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ,
 ನಿಮ್ರಲನಾಗುವೆನೆಂಬ—ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ, ಭವ್ಯಂ—ಭವ್ಯನು, ಉತ್ಸಂಟ ತಪದ—ಕರಿಣವಾದ
 ತಪಸ್ವಿನ, ಉಬ್ಜಿಗೆ—ತಾಪಕ್ಕೆ, ಅಳ್ಳಿದೊಡೆ—ಹೆದರಿದರೆ, ಸಿದ್ಧಿಪ್ರದೇ—ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದೇ ?,
 ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಚಿನ್ನವೆನ್ನ ಶುದ್ಧಮಾಡಲು ಪುಟಕ್ಕಿಡುವರು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಆ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯ
 ಕಾವನ್ನು ಚಿನ್ನ ಸಹಿಸಲಾರದು ಎಂದು ಹೆದರಿದರೆ ಆ ಬಂಗಾರದಲ್ಲಿರುವ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಮತ್ತಿರ
 ಅಶುದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾದಿತೇ ? ಹಾಗೆಯೇ “ಅನೇಕ ಜನಗಳಿಂದ ಅಂಟಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ
 ಕರ್ಮದ ಮಲವನ್ನು ನಾನು ಉದಿ ಕಳೆದು ನಿಮ್ರಲನಾಗಿ ನನ್ನ ಆತ್ಮನನ್ನು ಕಾಂತಿಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ
 ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವೆನು” ಎನ್ನವ ಭವ್ಯಜೀವಿ ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ವಿನ ತಾಪಕ್ಕೆ, ಅದರಿಂದ ದೇಹ
 ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿದರೆ, ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ?

✓ ರಾಗಕೆ ರೋಷಕಾಗಿ ಲಲನಾದಿ ವಿಯೋಗದೊಳ್ಳುಗ್ರ ಯುದ್ಧದೊಳ್ಳು |
 ನೀಗದೆನಂಗಕೋಟಿಗಳನಂತದರಿಂ ಭವರೋಗಿಯಾದೆನಾ ||
 ರೋಗದ ಮೂಲಮುಂ ಸುಡುವ ಘೋರತಪಂದಳಿದೊಂದು ಕಾಯಮುಂ |
 ತ್ಯಾಗಿಸಲಂಜುತ್ತಿರುವೆನಲೂ ಧೃತಿದೊರವರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೨||

ರಾಗಕೆ ರೋಷಕಾಗಿ ಲಲನಾದಿ ವಿಯೋಗದೊಳ್ಳು ಉಗ್ರಯುದ್ಧದೊಳ್ಳು,
 ನೀಗಿದೆಂ ಅಂಗಕೋಟಿಗಳಂ, ಅಂತದರಿಂ ಭವರೋಗಿಯಾದೆನ್ನ,
 ಆ ರೋಗದ ಮೂಲಮುಂ ಸುಡುವ, ಘೋರ ತಪಮಂತಳಿದ, ಒಂದು ಕಾಯಮುಂ
 ತ್ಯಾಗಿಸಲೂ ಅಂಜುತ್ತಿರುವೆನಲೂ, ಧೃತಿದೊರು, ಅವರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಲಲನಾದಿ ವಿಯೋಗದೊಳ್ಳು—ಪ್ರತಿಪಾತ್ರಾದ ಸ್ತ್ರೀ ಮೊದಲಾದ ಇಷ್ಟವಕ್ಷುಗಳ ವಿಯೋಗ
 ದಲ್ಲಿ, ರಾಗಕೆ—ರಾಗಕೋಣಸ್ವರವಾಗಿಯೂ, ಉಗ್ರಯುದ್ಧದೊಳ್ಳು—ಭಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ,
 ರೋಷಕಾಗಿ — ರೋಷಕೋಣಸ್ವರವಾಗಿಯೂ, ಅಂಗಕೋಟಿಗಳಂ — ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಶರೀರಗಳನ್ನು,
 ನೀಗಿದೆಂ—ಕಳಿದೆನು, ಅಂತು ಅದರಿಂ—ಹಾಗೆ ಅದರಿಂದ, ಭವರೋಗಿ ಅದೆನ್ನ—ಭವರೋಗಿಯಾದನು,
 ಆ ರೋಗದ—ಆ ಭವರೋಗದ, ಮೂಲಮುಂ ಸುಡುವ—ಮೂಲವನ್ನು ಸುಡುವ, ಘೋರತಪಮುಂ
 ತಳಿದ—ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಒಂದು ಕಾಯಮುಂ—ಒಂದು ಶರೀರವನ್ನು, ತ್ಯಾಗಿಸಲ್ಲೋ—
 ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ, ಅಂಜುತ್ತಿರುವೆನಲೂ—ಅಂಜುತ್ತಿರ್ದೇನಲ್ಲಾ !, ಧೃತಿದೊರು—ಧೃಯರವನ್ನು ತೋರಿಸು !
 ಅವರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಹೆನ್ನು, ಹೊನ್ನು, ಮಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಅಸೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವುಗಳು ವಿಯೋಗ
 ವಾದಾಗ ಕೊರಗುತ್ತಾ, ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನದನ್ನಾಗಿ ಚಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧ
 ಗಳನ್ನು ಹೊಡಿ, ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆಗಳಿಂದ ಬುಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಾ, ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಜನಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ
 ಎತ್ತಿ ಭವರೋಗಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಈ ಭವಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಒದ್ದುಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
 ಈ ಭವರೋಗಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವೈದ್ಯಮಾಡಿ ಆದರ ಮೂಲವನ್ನು ಸುಡುವ ಉಪಾಖಿಯನ್ನಿಂದ
 ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸು. ಅಂತಹ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿ ಕಾಯಕ್ಕೆಷಕ್ಕೆ ಹೆದರದೆ ಕರ್ಮನಿಜರಿಗೆ
 ಒಂದು ಜನ್ಮವನ್ನಾದರೂ ಮುದಿಪಾಗಿದಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರುವೆನಲ್ಲಾ ! ಧೃಯರವನ್ನು ತೋರಿಸು
 ಸ್ಥಾಪಿ !

ಪ್ರೋಗದ ಪ್ರೋದಪ್ರೋದ ಭವಕೋಟಿಗಳೊಳ್ಳಿಸಂದು ಕೊಂಡು ತಾಂ |
 ಕೊಗುವ ಮೋಹರಾಕ್ಷಸನನುಗ್ರ ತಪ್ಪೋಭರಧೀರನಾಗಿ ನಾಂ ||
 ತಾಗುವನೆನೆಂದು ತಲ್ಲಿರಿದು ಗೆಲ್ಲೈನದೆಂದು ಜಗಕ್ಕೆ ಮಿಶ್ರನಾ-|
 ನಾಗುವನೆನೆಂದು ನಿನ್ನದೆಯನೆಯ್ದು ವನೆಂದಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೭||

ಪ್ರೋಗದ ಪ್ರೋದ ಪ್ರೋದ ಭವಕೋಟಿಗಳೊಳ್ಳು, ಬಳಿಸಂದು ಕೊಂಡು
 ತಾಂ ಕೊಗುವ, ಮೋಹರಾಕ್ಷಸನಂ ಉಗ್ರತಪ್ಪೋಭರ ಧೀರನಾಗಿ, ನಾಂ
 ತಾಗುವನೆಂದು, ತಲ್ಲಿರಿದು ಗೆಲ್ಲೈನ್ ಅದೆಂದು, ಜಗಕ್ಕೆ ಮಿಶ್ರನ್ ಆನ್
 ಆಗುವನೆಂದು, ನಿನ್ನದೆಯಂ ಎಯ್ದು ವನೆಂದು, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಪ್ರೋದ ಪ್ರೋದ-ಕಳೆದುಮೋದ, ಭವಕೋಟಿಗಳೊಳ್ಳು-ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಭವಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರೋಗದ-
 ಬಿಟ್ಟಹೋಗದ, ಬಳಿಸಂದು-ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ, ಕೊಂಡು ತಾಂ ಕೊಗುವ-ಕೊಂಡು ತಾನು ಕೊಗುತ್ತಿರುವ,
 ಮೋಹರಾಕ್ಷಸನಂ-ಮೋಹಕಮ್ರವೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು, ಉಗ್ರತಪ್ಪೋಭರ-ಕರಿಣವಾದ ತಪಸ್ಸಿನ
 ಭಾರದಲ್ಲಿ, ಧೀರನಾಗಿ-ಧೀರನಾಗಿ, ನಾಂ-ನಾನು, ತಾಗುವನೆಂದು-ಯಾವಾಗ ಎದುರಿಸುತ್ತೇನೆ ?,
 ತಲ್ಲಿ ಇರಿದು-ಮೇಲೆಬಿದ್ದು ಇರಿದು, ಅದೆಂದು-ಅದು ಯಾವಾಗ, ಗೆಲ್ಲೈನ್-(ಮೋಹರಾಕ್ಷಸನನ್ನು)
 ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ?, ಆನ್-ನಾನು, ಜಗಕ್ಕೆ-ಜಗತ್ತಿಗೆ, ಮಿಶ್ರನ್ ಆಗುವನ್ ಎಂದು-ಯಾವಾಗ ಮಿಶ್ರ
 ನಾಗುತ್ತೇನೆ, ನಿನ್ನ ಎದೆಯಂ-ನಿನ್ನ ಸಾಫವನನ್ನು, ಎಯ್ದುವೆನ್ ಎಂದು-ಯಾವಾಗ ಹೊಂದುವೆನು ?
 ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಭವಗಳಿಂದ ಬೆನ್ನುತ್ತಿರುವ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ, ಕಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡು ಅಟ್ಟಿಹಾಸ
 ದಿಂದ ಕೊಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಮೋಹರಾಕ್ಷಸನ ಕಾಟ ತಡಿಯಲಾರೆ ! ಈ ದುಷ್ಪಮ್ರರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನಾನು
 ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸಿನ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಧೈಯದಿಂದ ಯಾವಾಗ ಸುಡುತ್ತೇನೆ ? ಆ ಕಮ್ರರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ
 ಇದಿರಾಗಿ ಮೇಲೆಬಿದ್ದು ಇರಿದು ಕೊಂಡು ಜಯವನ್ನು ಯಾವಾಗ ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ ? ಜಗತ್ತಿಗೆ
 ಹಿತನಾಗಿ, ಸಮಸ್ತ ಜೀವರಾಶಿಗೆ ಅಪ್ತನಾಗುವುದು ಯಾವಾಗ ? ನಿನ್ನ ಆ ಸಾಫವನನ್ನು ಯಾವಾಗ
 ಸೇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು, ಭಗವಂತ !

ಹೇವರಮಂ ಕ್ಷಣಾಂತರಕೆ ತೋಪ್ರ ಸುಖಿಕೊಳ್ಳಲವಿಂದೋ ನಾಳೀಯೋ |
 ಸಾವ ಜನಂಗಳೊಳ್ಳುಮತೆ ಮತ್ತರವೀಗಳೊ ಬೈಗಿನಾಗಳೋ ||
 ಬೇವ ಶರೀರದೊಳ್ಳುದು ಕುವಾಸೆ ವಿರಕ್ತಿಯೊಳಾಷ್ಟತ್ತತ್ವಮಂ |
 ಭಾವಿಸಿ ಮುಕ್ತನಾಗಲರಿದಾಯ್ತುಕಟ್ಟಾ ! ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೬||

ಹೇವರಮಂ ಕ್ಷಣಾಂತರಕೆ ತೋಪ್ರ ಸುಖಿಕ್ಕೆ ಬಲವು, ಇಂದೋ
 ನಾಳೀಯೋ ಸಾವ ಜನಂಗಳೊಳ್ಳು ಮುಮುತೆ ಮತ್ತರಂ, ಈಗಳೊ
 ಬೈಗಿನಾಗಳೋ ಬೇವ ಶರೀರದೊಳ್ಳು ಬದುರುಕುವ ಆಸೆ, ವಿರಕ್ತಿಯೊಳ್ಳು
 ಅತ್ಯತ್ತತ್ವಮಂ ಭಾವಿಸಿ ಮುಕ್ತನಾಗಲ್ ಆರಿದಾಯ್ತು ಅಕಟ್ಟಾ ! ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಕ್ಷಣಾಂತರಕ್ಕೆ—ಮರುಕ್ಷಣಕ್ಕೆ, ಹೇವರಮಂ—ಜುಗುಪ್ಪೆಯನ್ನು, ತೋಪ್ರ—ತೋರಿಸುವ, ಸುಖಿಕ್ಕೆ
 ಬಲವು—ಸುಖಿಕ್ಕೆ ಶ್ರೀತಿಯು, ಇಂದೋ ನಾಳೀಯೋ—ಈ ದಿವಸಪ್ರೋ ನಾಳೀಯೋ, ಸಾವ—ಸಾಯುವ,
 ಜನಂಗಳೊಳ್ಳು—ಜನರಲ್ಲಿ, ಮಮತೆ—ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಮತ್ತರಂ—(ಅಥವ) ಮಹಾತ್ಸಯ್ರ, ಈಗಳೊ ಬೈಗಿ
 ನಾಗಳೋ—ಈಗಲೋ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೊಂಡೆ, ಬೇವ—ಬಿಂದುಹೋಗುವ, ಶರೀರದೊಳ್ಳು—ಶರೀರದಲ್ಲಿ,
 ಬದುರುಕುವ ಆಸೆ—ಬದುರುವ ಆಸೆ, ವಿರಕ್ತಿಯೊಳ್ಳು—ವೃಂದಾಗ್ನಿದಲ್ಲಿ, ಅತ್ಯತ್ತತ್ವಮಂ—ಅತ್ಯಷ್ಟರೂಪ
 ವನ್ನು, ಭಾವಿಸಿ—ಭಾವಿಸಿ, ಮುಕ್ತನಾಗಲ್—ಮುಕ್ತನಾಗುವುದಕ್ಕೆ, ಆರಿದಾಯ್ತು ಅಕಟ್ಟಾ !—ತಿಳಿಯದೆ
 ಹೋಯ್ತು ! ಅಕಟ್ಟಾ ! ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಒಂದು ಕ್ಷಣಾಧರದಲ್ಲಿ ಅಷಪ್ಪೆ ಹಾಗೂ ಜುಗುಪ್ಪೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಈ ಲೋಕ ಸುಖಿಕ್ಕೆ
 ಹಾತಕಪ್ಪೆಯಂತೆ ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಾತೋರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಮಾಭಾವವನ್ನು
 ತಾಳದೆ, ಇಂದೋ ನಾಳೀಯೋ ಸಾಯುವ ಜನರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀತಿವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ,
 ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ ಅಸೂಯಿಗಳನ್ನು ಕಾರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಘಳಿಗೋ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೊಂಡೆ
 ಸೃಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗುವ ಈ ದೇಹದಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಆಸೆ, ಇದನ್ನು ಪ್ರೋಫೆಸ
 ಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಕಾತರ ! ವೃಂದಾಗ್ನಿ ನನ್ನಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯದಲ್ಲಾ ! ಈ ಲೋಕ ಜಂಚಾಟ
 ದಿಂದ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಅತ್ಯಷ್ಟರೂಪವನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿ, ಕರ್ಮದ ಕಟ್ಟಿಗೇಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಕ್ತ
 ನಾಗಲು ತಿಳಿಯದೇ ಹೋಯ್ತು ! ಎಂಥಹ ಅವರೇಕಿ ನಾನು ! ಅಕಟ್ಟಾ !

✓ ರೋಗಿಗಪಧ್ಯಮೇ ರುಚಿಯೆನಿಪ್ಪುದು ವ್ಯೇದ್ಯಮೇ ಕೃಪೆಯಾದೊಡಾ |
 ರೋಗ ವಿನಾಶಕಾಪುದು ಹಿತಂ ಮನುಜಂಗದರಂತೆ ಭೋಗಮೇ ||
 ರಾಜಿಸುತ್ತಿಕುರುವಾದೊಡಮಂ ಕಡೆಗೊತ್ತಿ ತಪ್ಪೋನ್ತತಾಗಮೋ—|
 ದ್ಯೋಗದೊಳಾಡದಿದೋಽವನೇಂ ಕಡನೇ ಅಪರಾಜಿತೀಶ್ವರಾ ! ||೨೦||

ರೋಗಿಗೆ ಅಪಧ್ಯಮೇ ರುಚಿ ಎನಿಪ್ಪುದು, ವ್ಯೇದ್ಯಮೇ ಕೃಪೆಯಾದೊಡ
 ಅ ರೋಗವಿನಾಶಕೆ ಅಪುದು ಹಿತಂ, ಮನುಜಂಗೆ ಅದರಂತೆ ಭೋಗಮೇ
 ರಾಜಿಸುತ್ತಿಕುರು, ಅದೊಡಂ ಅದಂ ಕಡೆಗೊತ್ತಿ ತಪ್ಪೋವ್ರತ ಆಗಮ
 ಉದ್ಯೋಗದೊಳ್ಳ ಅಡದಿದೋಽದೆ ಅವನೇಂ ಕಡನೇ ಅಪರಾಜಿತೀಶ್ವರಾ !

ರೋಗಿಗೆ ಅಪಧ್ಯಮೇ ರುಚಿ ಎನಿಪ್ಪುದು—ರೋಗಿಗೆ ಅಪಧ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳೇ ರುಚಯಾಗಿರು
 ಪುದು, ವ್ಯೇದ್ಯಮೇ ಕೃಪೆಯಾದೊಡ—ಹಿಷಧಮೇ ಕಟಿ, ಹೀಗಾದರೆ, ಅ ರೋಗ ವಿನಾಶಕ—ಅ ರೋಗ
 ವಿವಾರಣೆಗೆ, ಅಪುದು ಹಿತಂ—ಯಾವುದು ಹಿತಕರವು ?, ಮನುಜಂಗೆ ಅದರಂತೆ—ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅದ
 ರಂತಯೇ, ಭೋಗಮೇ ರಾಜಿಸುತ್ತಿಕುರು—ಭೋಗವೇ ಶೋಭಾಯವಾನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು,
 ಅದೊಡಂ—ಅದರೂ, ಅದಂ—ಅ ಭೋಗವನ್ನು, ಕಡೆಗೊತ್ತಿ—ಕಡೆಗಾಣಿಸಿ, ತಪ್ಪೋವ್ರತ ಆಗಮ
 ಉದ್ಯೋಗದೊಳ್ಳ—ತಪಸ್ಸು, ವ್ರತ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಇವುಗಳ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ, ಅಡದಿದೋಽದೆ—ಹಿಷರಿಸದಿ
 ದ್ವರೆ, ಅವನೇಂ ಕಡನೇ—ಅ ಮನುಷ್ಯನೇನು ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲವೇ ? ಅಪರಾಜಿತೀಶ್ವರಾ !

ರೋಗಿಗೆ ಅಪಧ್ಯವಸ್ತುಗಳೇ ರುಚಿಯಾಗಿರುವುದು. ಹಿಷಧವೆಂದರೆ ಮುಖಿ ಕಹಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳು
 ವನು. ಒಂಗೆ ಅಪಧ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸರಿಯಾದ ಹಿಷಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುದಿದ್ದರೆ ಅ ರೋಗ
 ವಾಸಿಯಾಗುವುದೇ ? ಬಿಂಡಿತ ಇಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಮಾನವ ಈ ಇಹಲೋಕದ ಭೋಗವಸ್ತುಗಳಿಗೆ
 ಮರುಳಾಗಿ ಅವುಗಳೇ ಸರ್ವಸ್ವವೆಂದು, ಅವುಗಳಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಶ್ರೀಯಸ್ಸೆಂದು ತಪ್ಪುತ್ತಿಳಿದು ಮುಖಿ
 ನಾಗಿರುವನು. ಏವೇಕವನ್ನು ತಾಳಿ ಅ ಭೋಗವನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ, ತಪ. ವ್ರತ, ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲೇ
 ತನ್ನ ಕಾಲವನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು, ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅ ಜೀವ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಗತಿಯನ್ನು
 ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೇ !

ನಾಗನರಾಮರೇಂದ್ರರ ಸುಖಿಂ ಶಿರಿಯುಂ ನಿಜದಿಂದೆ ಭಾವಿಸಲ್‌ |
 ಜೋಗಿಮಹೇಂದ್ರಜಾಲದ ಕುಮಂತ್ರದೆ ತೋರಿದ ಮಾಮರಂಗಳೊಳ್ಳು ||
 ತೊಗುವ ಪಣ್ಣಳಂ ಸವಿದೆನೆಂಬನ ಸಂಭ್ರಮದಂತೆ ಕಮರ್ಕಣಂ |
 ಯೋಗದಿನಾಯ್ತು ಪ್ರೋಯ್ತಿನಿಸುಗುಂ ವಿರಿದೇನಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ||೧೦||

ನಾಗ ನರ ಅಮರೇಂದ್ರರ ಸುಖಿಂ ಶಿರಿಯುಂ ನಿಜದಿಂದೆ ಭಾವಿಸಲ್‌,
 ಜೋಗಿ ಮಹೇಂದ್ರಜಾಲದ ಕುಮಂತ್ರದೆ ತೋರಿದ ಮಾಮರಂಗಳೊಳ್ಳು
 ತೊಗುವ ಪಣ್ಣಳಂ ಸವಿದೆನ್ ಎಂಬನ ಸಂಭ್ರಮದಂತೆ, ಕಮರ್ಕ ಸಂಯೋಗದಿಂ
 ಆಯ್ತು ಪ್ರೋಯ್ತಿನ್ ಎನಿಸುಗುಂ ಪಿರಿದೇನ್, ಆಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ನಿಜದಿಂದೆ ಭಾವಿಸಲ್‌—ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ, ನಾಗ—ನಾಗೇಂದ್ರ, (ಭವನಾಮರ
 ಲೋಕದ ಒಡಯ ಧರಣೇಂದ್ರ), ನರ—ಜಕ್ಕಪತಿ, ಅಮರೇಂದ್ರರ—ದೇವೇಂದ್ರ, ಇವರುಗಳ, ಸುಖಿಂ
 ಶಿರಿಯುಂ—ಸುಖಿವೂ, ಬಷ್ಟಯ್ತವೂ, ಜೋಗಿ—ಬೃಂದಾಗಿಯು, ಮಹೇಂದ್ರಜಾಲದ—ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯು,
 ಕುಮಂತ್ರದೆ—ಕುಮಂತ್ರದಿಂದ, ತೋರಿದ—ತೋರಿಸಿದ, ಮಾಮರಂಗಳೊಳ್ಳು—ಮಾವಿನ ಮರಗಳಲ್ಲಿ,
 ತೊಗುವ—ತೊಗಾಡುವ, ಪಣ್ಣಳ—ಪಣ್ಣಳಗಳನ್ನು, ಸವಿದೆನ್—ತಿಂದೆನು, ಎಂಬನ—ಎಂದು ಹೇಳು
 ವವನ, ಸಂಭ್ರಮದಂತೆ—ಭ್ರಮೆಯುಂತೆ, ಕಮರ್ಕಸಂಯೋಗದಿಂ—ಕಮರ್ಕ ಸಂಬಂಧದಿಂದ, ಆಯ್ತು
 ಪ್ರೋಯ್ತಿನ್—ಆಯ್ತು ಹೋಯ್ತು, ಎನಿಸುತ್ತದೆ, ಪಿರಿದೇನ್—ಹೆಚ್ಚಿಕೆಯೇನು ?
 ಆಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಸ್ವಲ್ಪಯೋಚಿಸಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ನಾಗೇಂದ್ರರ, ನರೇಂದ್ರರ, ಅಮರೇಂದ್ರರ ಪದವಿ,
 ಸಂಪತ್ತಿಗಳು, ಭೋಗೋಪಭೋಗಗಳು ಇವಾವು ಲಾತ್ಯತವಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಬೃಂದಾಗಿ ತಾನು ಕುಮಂತ್ರ
 ಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿದ್ದೆಯಿಂದ ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಮಾವಿನ ಮರವನ್ನು
 ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮರದಲ್ಲಿ ರಸಭರಿತವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು ತೊಗಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ, ಈ ಮಾಯಾ
 ಫಲಗಳನ್ನು ಕಿರುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಫಲಗಳನ್ನು ತಿಂದೆವು ಎಂದು ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ತೊಗಾಡುವ
 ಪ್ರಕ್ರಿಕನಂತೆ ಈ ನಾಗೇಂದ್ರ, ನರೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಅಮರೇಂದ್ರರ ಸುಖಿವೂ ಕೂಡ. ಇವರ ಸುಖಿ
 ಕ್ಷಣಿಕ. ಕಮರ್ಕಜನಿತವಾದ ಸುಖಿ. ಕಮರ್ಕದ ಗಂಟು ತೀರಿದಮೇಲೆ ಆ ಪದವಿ, ಸಂಪತ್ತು, ಸುಖಿ
 ಎಲ್ಲವೂ ಮಾಯ. “ಅಯ್ತು ಹೋಯ್ತು” (ಅಯುರಾಂ ಗಯಾರಾಂ) ಎಂಬ ಲೆಕ್ಕ, ಇದರಲ್ಲಿ
 ಹೆಚ್ಚಿಕೆಯಾದರೂ ಏನಿದೆ ?

ಮುಕ್ತಯೋಳಲ್ಲದಿಲ್ಲ ಸುಖವಂತದು ಕರ್ಮವಿನಾಶವಿಲ್ಲದೆ |
 ವೃಕ್ತಿಗೆ ಬಾರದಾ ದುರಿತನಾಶಕೆ ದೀಕ್ಷೆಯೆ ಬೇಕು ಮೋಹದಾ ||
 ಶಕ್ತಯೋಳಿರ್ವಂಗೆ ರುಚಿದೋರದು ದೀಕ್ಷೆಯದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಸ—|
 ದೃಕ್ತಯೆ ಬೀಜಮೊಯ್ಯನದನೀಪುದು ಮುಂದಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ ! ||೨೭||

ಮುಕ್ತಯೋಳಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ ಸುಖವು, ಅಂತದು ಕರ್ಮವಿನಾಶವಿಲ್ಲದೆ
 ವೃಕ್ತಿಗೆ ಬಾರದು, ಆ ದುರಿತನಾಶಕೆ ದೀಕ್ಷೆಯೆ ಬೇಕು, ಮೋಹದ
 ಆ ಶಕ್ತಯೋಳಿರ್ವಂಗೆ ರುಚಿದೋರದು ದೀಕ್ಷೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ
 ಸದೃಕ್ತಯೇ ಬೀಜಂ ಒಯ್ಯನದಂ ಈವುದು ಮುಂದ ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ !

ಮುಕ್ತಯೋಳಲ್ಲದೆ—ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಲ್ಲದೆ. ಇಲ್ಲ ಸುಖಿಪ್ರ—ಸುಖಿವು (ಬೇರೆಕಡೆ) ಇಲ್ಲ, ಅಂತದು—
 ಹಾಗೆ ಆ ಸುಖಿವು, ಕರ್ಮವಿನಾಶವಿಲ್ಲದೆ—ಕರ್ಮನಾಶವಾಗದೆ, ವೃಕ್ತಿಗೆ ಬಾರದು—ವೃಕ್ತಿಗೆ ಬರುವದಲ್ಲವು,
 ಆ ದುರಿತನಾಶಕೆ—ಆ ಕರ್ಮನಾಶಕ್ಕೆ, ದೀಕ್ಷೆಯೇ ಬೇಕು—ದೀಕ್ಷೆಯೇ ಬೇಕು, ಮೋಹದ ಆ ಶಕ್ತಯೋಳಿ
 ರ್ವಂಗೆ—ಮೋಹದ ಆ ಶಕ್ತಯಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ, ರುಚಿದೋರದು ದೀಕ್ಷೆ—ದೀಕ್ಷೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರ
 ಲಾರದು, ಅದಕ್ಕೆ—ಆ ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪೀಠಿ ಹುಟ್ಟಿಪುರಕ್ಕೆ, ನಿಮ್ಮ ಸದೃಕ್ತಯೇ ಬೀಜಂ—ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ
 ಉತ್ತಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನಿಡುವುದೇ ಬಿಜವು, ಒಯ್ಯನೆ ಅದಂ—ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಅದನ್ನು, ಈವುದು ಮುಂದೆ—
 ಮೋದಲು ದಯವಾಲಿಸು, ಅಪರಾಜಿತೇಶ್ವರಾ!

ನಿಜವಾದ, ಶಾಶ್ವತವಾದ, ಅನಂತ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮೋಕ್ಷಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ
 ಸಾಧ್ಯ. ಬೇರೆಲ್ಲಯೂ ಈ ಸುಖ ಕಾಣಿಪುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಸುಖಿವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ
 ಸಂಪೂರ್ಣ ಕರ್ಮನಾಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಪದವಿಗೇರಬೇಕು. ಅಂತಹ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು
 ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ, ಸಾಧನೆಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಮೋದಲು ವೃರ್ಗಾತಿಳಿದು ವಿರಕ್ತನಾಗಿ, ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧನಾಗ
 ಬೇಕು. ಅದರೆ ಮೋಹರಾಕ್ಷಸನ ಬಲವಾದ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ರುಚಿಸುತ್ತದೆಯೇ ? ಆ
 ದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ರುಚಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಜಿನೇಂದ್ರಭಕ್ತಿ ಮೋದಲ ಮೇಟ್ಟಲು. ಅಪಾರ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
 ಜಿನೇಂದ್ರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಈ ಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಬೀಜವೇ ಮುಂದ ಮೊಳೆತು ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ
 ಮೋಕ್ಷಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಭಗವಂತ ! ಮೋದಲು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆ ಭಕ್ತಿಯ ಬೀಜ
 ಅಂಕುರಿಸಲಿ ! ಇದನ್ನು ಮೋದಲು ದಯವಾಲಿಸು !